

Indhold:

Erik Arnesen Riisnæs (med Portræt). — Kronprinsens Amme. — Tung Luft. — Breve fra Stortinget. — De sidste Segidneheder. — Kristiania. — Nyheder.

Storthingsbønder.

XIII. Erik Arnesen Riisnæs.

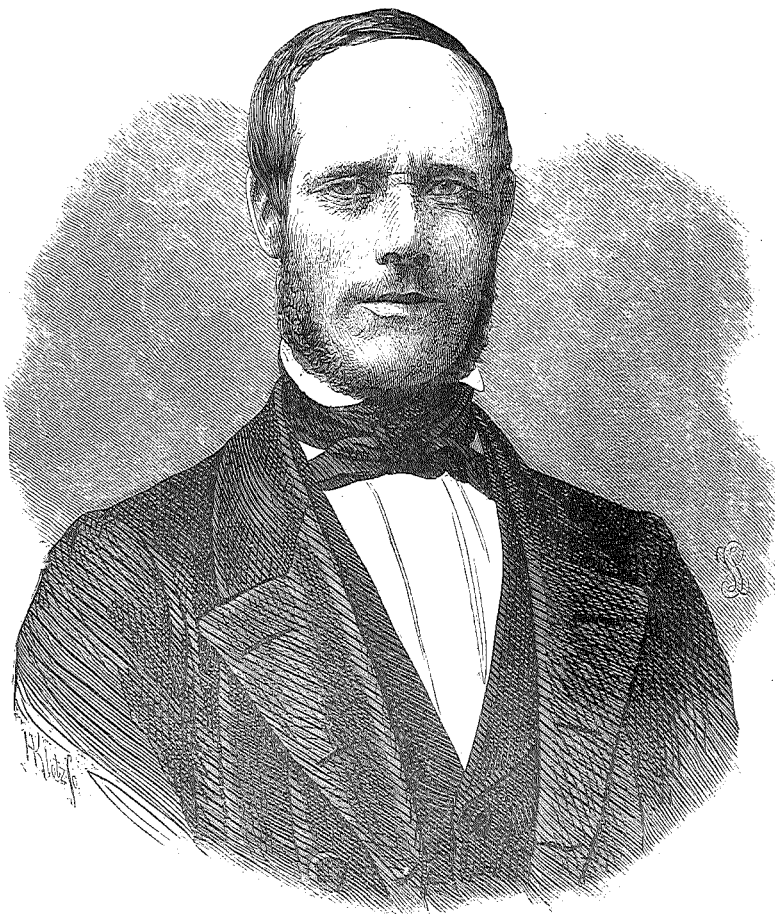
Erik Arnesen Riisnæs, Søn af Kirkesanger Arne Haugnesen og Drude Katrine Marie Daae, er født paa Gaarden Riisnæs i Lindaas Præstegjeld den 12te April 1819. Hans tidlige Læselyst søgte Faderen strax at udvikle, saa at Gutten alt omkring 4 Aars Alderen nogenlunde kunde renlæse i Bog. Fra sit 5te til 8de Aar blev han opdraget hos sine Morforældre paa Gaarden Frøisæth. Her indskrænkede hans boglige Undervisning sig til Bedstemoderens Vejledning i Indenadlæsning og til, hvad den Tids tarvelig udstyrede, 8 a 14 Dages aarlige Dngangsskole tilbød. Almukskolen omfattede dengang nemlig kun Indenadlæsning i Salmebog og Katekisme med lidt Religions Overhøring (som oftest i Skumringen); medens de andre Skolebørn straalte højt i Munden paa hverandre, maatte Riisnæs paa Grund af sin større Færdighed i Læsning en Stund hver Dag læse fagte eller i Stilhed for sig, for at Læreren desbedre under sine Bispleser (Kammesjæring, Korn- og Tærste-Arbejde, Forfærdigelse af Vævginder osv.) kunde faa høre og rette paa de andre Børns mere fejltagende og slæbende Læsning. Da han senere som en særegen Gunst fik begynde med Skriveøvelser samt af Læreren Benaevnelse „latinsk“ og „dansk“ og forøvrigt sammenblandede Forfærdigelse snart mærkede, at der var 2 Slags Haandskrifter, hvormed et fuldt Alfabet, om hvilket han bad sig oplyst, saa formaaede ikke Læreren at udfylde begge Alfabetet til ham, hverken af store eller smaa Bogstaver. Gut-

ten blev derfor paa sin barnlige Maade saa glad, da han hos en Skolelærer paa Bergeland i Ytre Sogn, hvortil Faderen i hans 10de Aar sendte ham for at faa Ovelse i Skrivning, fik se den fulde alfabetiske Række af store og smaa, saavel latinske som norske (gotiske) Bogstaver. Før sin Konfirmation (1833) nød han i Præsten Hjorthougs Hus paa Lindaas nogen Undervisning i de almindelige Elementærfundskaber af daværende stud. theol., nu Provst og Sognepræst til Lindaas, J. Hveding. Sin Lyst til Læsning fik han god Anledning til at tilfredsstille ved det i 1835 af nysnævnte Provst Hveding, dengang personel Kapellan, oprettede Læsejulestue i Lindaas Præstegjeld.

I 1835 blev han, 16½ Aar gammel, beskikket til Dngangsskolelærer i Lindaas Hovedsogn med en aarlig Løn af 9 Spd. for 36 Uger aarlig Undervisning — og i 1838 ansat som Lærer ved den da oprettede første faste Skole i Præstegjeldet paa Fiskeværet Fjedjø. Han frekventerede Bergens Stifts Skolelærerseminarium paa Stordøen fra sammes Oprettelse i Oktober 1839 og dimitteredes derfra i December 1841 med Hovedkarakteren „Udmærket duelig“. Paa Grund af Faderens Død, hvem han fandt paa Ligbaaren ved sin Tilbagekomst fra Seminariet, maatte han — givende efter for Moderens Ønske — istedetfor en fordelagtig Skolelærerpost i Bergens By tage Bestyrelsen af

sine Foreldres Gaardsdrift, og han blev desuden ansat i sin Faders Sted som Kirkesanger og Skolelærer i Sandnæs Sogn. I 1847 blev han gift med Martha Laastad, Datter af Lensmand i Lindaas, Anders Laastad.

Sin Storthingsvirksomhed begyndte Riisnæs i 1857, og siden har han været Repræsentant fra Søndre Bergenshus Amt paa Thingene i 1859—60, 1862—63, 1865—66 og paa indværende Thing samt paa de overordentlige Storting i 1858 og 1864. Paa de ordentlige Thing har han stadig været Medlem af Vejskomiteen og under de 2de sidste sammes Sekretær. Hans Deltagelse i Debatten har ikke været meget fremvægende, skjønt større end Storthingsbønders i Almindelighed; men hvad han siger og forfægter, hænger altid godt sammen, idet han forstaar at begrænse sig i den foreliggende Sag paa en grej, let forstaaelig Maade, og hans klare Fremstilling i Forbindelse med et godt Foredrag gjør, at han gjerne høres og har tilbørlig Vægt. Paa samme Tid som han tilfulde klargjør sig og bringer frem Sagens faktiske Sammenhæng og tager saa stort Hensyn til vore virkelige Forhold, som man forsvarelig kan vente det af en Mand med hans Dannelse, naar han sættes til at handle i de offentlige An-

Erik Arnesen Riisnæs.

liggende, har han overhovedet altid i sin Opfatning det Større saameget for Dje, at han vanskelig henfalder til Smaalighed. Hans Stemmegivning og Holdning i større Spørsmåal viser tilfulde, at han har aabent Syn for Tidens Fremstrid. Han har saaledes arbejdet for aarlige Storting, for Statsraadernes Deltagelse i Stortingets Forhandlinger, for Statholderpostens Ophævelse, for Indførelse af Jury, for Menighedsraad, for Handelens og Haandverksdriftens Frigivelse, kort sagt for alle de Sager, der i Gjennemførelsen vil fremme vor borgerlige Frihed, et større aandeligt Liv og Foretagsomhed i vore saavel offentlige som private Forhold. I adskillige Voteringer har han afvejet fra sine Standsfæller, saasom i Spørsmålet om Bevilgning til Forelæsninger ved vort Universitet af svenske og danske Lærere, i Anledning Betingelserne for Norges Deltagelse i den sidste tysk-danske Krig, hvor han har stemt i skandinaviske Retning, altsaa med Forstaaelsen af de 3de nordiske Folks Samarbejde og gjensidige Tilnærmelse, som den nødvendige og naturlige Vej til at sikre vor Stammes Bestaaen. Iblant de Forslag, han dels alene, dels i Forening med Andre, har fremset for Stortinget, kan mærkes: i 1857 den Egl. Kommissions udarbejdede Lovforslag om Udskiftningsvæsenet, et Forslag til Lov om Jords Fredning, Forslag om Udvidelse af Jagtfriheden, i 1862—63 Forslag til Lov om Omkostningernes Fordeling ved nye Kirkers Oprettelse eller ved Udvidelsen af ældre Kirker, en Anmodning til Regjeringen angaaende Beregningen af Grund- og Gjerdeholdskostning ved Affattelsen af næste Vejbudget, Tillæg til Udskiftningsloven, i 1865 en Anmodning til Regjeringen om at tage Forholdet mellem By- og Landdistrikternes Deltagelse i Udgifterne til Drovejelse m. fl. Om man — for at samle vor Mening i nogle faa Ord — end ikke kan regne Riisnæs's Stortingssvirksomhed til Forstemands, hvorom der forøvrigt endnu til hans forholdsvis korte Stortingserfaring ikke bør sælles nogen endelig Dom, viser dog hans virksomme Interesse for Samfundsforsholdene, hans Frisind og Dygtighed en Mand, der vækker Ønsket om at se mange flige Bønder inden Stortingssalen, og man kan med Tryghed forlade sig paa, at Styret vil gaa bra.

I sin Kommune har han været overdraget flere Hverv. Navnlige har han fra 1848 været Ordfører i Lindsaas Præstegjelds Kommunebestyrelse, Overformynder, gjentagne Gange Amtsrevisor og siden 1847 stedse Valgmand. Tilfølgende Lov om Matrikulens Revision har han været Medlem af Fogderikommisjonen i Søndhordlands Fogderi. Videre har han væsentlig bidraget til Oprettelse af en privat Brandassurancesforening og en Sparebank for Lindsaas Præstegjeld. Den første, hvis Plan i 1856 fik kongelig Approbation, tæller nu dels i, dels udenfor Lindsaas Præstegjeld over 600 Interessenter. Sparebanken, som han fik istand i 1865 sammen med Præsterne Sveding og Holtermann samt Lensmand Laastad, har alt omtrent 500 Indskydere.

Kronprinsens Amme.

(Uddrag af Kuerbachs „Auf der Höhe.“)
(Fortættelse fra förr. No.).

Valpurga kom nu gennem den lille Gade, hvor Doktor Günther, Livlægen, boede. Hun læste hans Navn paa Messingpladen paa Døren og gik ind. En Tjener førte hende ind i Venteværelset. Her sad alleflags Syge, baade Mænd og Koner og Børn. Valpurga sagde Tjeneren, hvem hun var. Alle saa nysgjerrig paa hende. Hun blev strax ført ind i det indre Værelse; men da hun fortalte, at hun blot var kommet for at sige Farvel, bad Günther hende gaa ned i Haven og vente, til hans Besøgstid var forbi. Hun gik ned. Fru Günther sad paa Havetrappen, hun raabte Bondekonen til sig, og da hun hørte, hvem hun var, sagde hun, at hun kunde vente her. Valpurga satte sig, og Fruen arbejdede videre uden at sige et Ord; thi hun havde fattet Fordom mod Ammen. Hendes Mand havde ofte fortalt hende om Valpurgas Gjendommelighed, og Fru Günther mente, at det ikke kunde være Andet end et landligt Kofetteri, en Dom, som Valpurgas Udseende ikke gjendrev. „Du rejser altsaa hjem igjen?“ spurte hun endelig; thi hun vilde dog ikke være ubøflig. Valpurga sagde hende, hvor lykkelig hun vilde blive, naar hun kom til sit kjære Hjem. Fru Günther saa op. Hun var af disse Naturen, som

anser det for en Lykke at blive befriet fra en Fordom, og i den videre Samtale fandt hun nu, at Valpurgas Gjendommelighed havde bevaret hende for at tabe sig i den nye Tilværelse. Nu talte Fru Günther venlig til hende, om at hun, naar hun kom hjem, ikke maatte sammenligne Alt med Livet i Slottet og derved gjøre sig ulykkelig. „Har da De ogsaa været ude blandt Fremmede, siden De ved Alting saa godt?“ spurte Valpurga. Fru Günther smilte. „Jeg kan godt tænke mig i Dit Sted,“ sagde hun, og nu vedblev hun at tale saa inderligt og kjærligt med hende, saa Valpurga syntes, at det var, som om hun talte ud af hendes eget Hjerte, og fik hende saa kjær. Efter en Stunds Forløb kom Doktoren ogsaa ud til dem. „Nu! Kjender Du ogsaa min Kone?“ spurte han. „Ja, men altfor sent.“ Efterat nu han ogsaa havde trøstet hende og bedt hende være ved godt Mod, rakte han hende Haanden, og hans Husfru ønskede hende: „Vel hjem.“ — „Jeg vil sende Din Moder noget Godt,“ sagde Livlægen. „Spørg hende, om hun huffer den unge Student, som dansede med hende paa Tunet udenfor Frihedslunden den Dag, hun stod Brud. Jeg skal endnu idag sende hende en Flaske Vin, som hun skal drikke til Grindring om mig; men hun maa ikke drikke for meget ad Gangen.“ — „Jeg siger Dem mange Tak paa min Moders Vegne, og jeg for min Part er, som om jeg skulde drikke den dejligste Vin. Min Grevinde Frma havde Ret, da hun sagde: „Den Fru Günther, det var en Kone for Dig.“ Nu ønsker jeg, at De til Deres sidste Time maa leve ligesaa godt, som De har gjort mig glad.“ Styret og fornøjet vendte Valpurga derpaa tilbage til Slottet.

I Skumringen kom Dronningen ind til hende. „Jeg vil ikke tage Afsked med Dig“, sagde hun; „vi vil ikke tale om Afreisen. Jeg vil blot hjertelig takke Dig for den Kjærlighed, Du har vist mig og mit Barn.“ — „O, Dronning! hvorledes kan De takke mig? Det vil jeg ikke sige til noget Menneffe i hele Verden, at Dronningen har takket mig,“ raabte Valpurga; „men De er saa god og vil mig det saa vel, og De kan tro, at jeg gjerne vilde ofre hver Blodsdråbe i mig for Dem og vort Barn. O, Du søde Gud, vort Barn! Det maa jeg ikke sige mere. Al! imorgen er det Alfammen forbi, og jeg maa væk; men, Gudskelov, saa faar jeg mit eget Barn istedet.“ — „Ja, Valpurga, det var det, jeg vilde sige Dig. To Du mig, hjemme er det allerbedst. Og saameget vil Du vist nu have lært, at det er det Samme, enten man har sit Hjem i et Slot eller i en Hytte.“ — „Ja det har De Ret i, man kan dog intetsteds mere end spise sig mæt og sove godt. Imorgen tidlig kommer min Hanser. Naar jeg bare kunde føre ham til Dem, Dronning, saa han kunde takke Dem, ja til Kongen og til alle de gode Herfaster!“ — „Nej lad det fare, Valpurga! Det er ikke nødvendigt. Lægen har egentlig forbudt mig at tage Afsked med Dig; men det kan nok være, at jeg imorgen endnu en Gang siger Dig Farvel. Du kan tro mig, naar jeg siger det, at det gjør mig virkelig ondt, at Du skal rejse.“ — „Derjom Dronningen ønsker det, saa skal vi nok flytte hid, baade jeg og Mor og Hanser og hele Hurven.“ — „Nei rejst hjem Du! Det er meget bedre; og naar jeg engang kommer til Din Hjembygd, saa vil jeg besøge Dig. Og jeg skal nok sige til min Søn, hvor snil Du har været mod ham. Du kan tro, han aldrig vil glemme det.“ Valpurga havde lagt Barnet i Buggen, og hun raabte nu: „Ser De, han vil snakke med. Vi vorne Menneffer forstaar ikke, hvad et saadant Barn siger; men han forstaar nok os, det kan De være vis paa!“ Nu fortalte Valpurga jublende, at Prinsens idag havde givet hende et Kys, og sagde til ham, at nu maatte han give sin Mor et ogsaa; men det vilde ikke Barnet. „Fru Dronning“, raabte Valpurga, idet Noget faldt hende i Sinde; „jeg efterlader Dem dog noget Godt; jeg har fundet Noget til Dem.“ Hendes Ansigt glødede, saa Dronningen lidt nysgjerrig spurte, hvad det kunde være for Noget? „Ah, Fru Dronning! jeg har fundet en Veninde til Dem, den bedste, De kunde faa. Fru Günther kan ogsaa tale saa ligesaa af Ens Hjerte, ligesom De. Jeg synes, at De ret ofte burde besøge hende, og jeg tror virkelig, at De vilde have godt af at gaa ud til en eller anden af Deres Naboer engang imellem.“ Valpurga blev rent ivrig,

og Dronningen kunde ikke bare sig for at smile over Valpurgas ringe Kjendskab til Hoflivet. Hun forklarede hende imidlertid, at hun ikke kunde omgaaes Andre, end dem, som fik Lov til at komme paa Slottet, og Valpurga blev meget lej over, at hun ikke kunde føre de to Koner sammen. Dronningen traf sig tilbage. „Nu er hun borte,“ sagde Valpurga; „og jeg har endnu slet ikke sagt hende et Ord, og jeg, som havde saa Meget at sige hende.“ Hun syntes det var, som om hun ikke kunde forlade Dronningen. Dronningen alene mener det vel med hende, og kan hjælpe hende, naar Folk vil gjøre hende Noget, for Gud ved, hvad der kan hende. Hun tænkte tilbage til hin Stund, da Dronningen havde kysset hende. Hvormeget havde de siden den Tid oplevet sammen! Er det da muligt, at det neppe er et Aar siden? Hun satte sig ned ved Buggen. Der sad hun længe foroverbøjet og i dybe Tanker. Med Et gav hun sine Følelser Luft i:

Mit Hjerte bærer Bænkter,
som Du har lagt mig paa,
med tungere, jeg tænker,
kan intet Men'ste gaa.

Men idag var det Dronningen og ikke sin lille Prins, hun med sitrende Stemme henvendte disse Ord til. Barnet sov. Hun stod nu rolig op og sagde til Fruen Kramer, at hun vilde sige Farvel til Alfammen paa Slottet; men denne raadede hende derfra. Valpurga gik derfor blot ind til Grevinde Frma; men hun traf hende ikke, da hun var i stort Selskab. Valpurga sagde til Kammerpigen, at hun skulde rejse imorgen tidlig, og at det gjorde hende ondt, ikke at kunne faa sige Grevinden Leve. Derpaa bad hun Kammerpigen at passe rigtig godt paa Frma, saa hun altid kunde være sund og rask. Hun rakte hende tilslut Haanden, men hun maatte igjen trække den tilbage; thi den knibte Kammerjomfru holdt begge sine Hænder i Sommerne paa sit Silkeskjørt og gjorde et halvt spottende Rix. „Jo fornemmere Folk er, desto bedre er de ogsaa,“ sagde Valpurga, da hun igjen var kommet til sit Værelse. „Dronningen er den Højeste; men hun er sandelig den Snilleste ogsaa.“

I hendes Værelse stod der to store Kister, som var fuldpakkede og aflaaede. Hun havde i Løbet af Aaret faat saamange Sager og desuden saa mange Penge, at hun godt kunde kjøbe en almindelig Bondegaard derfor. Hun satte sig snart paa den ene og snart paa den anden Kiste, og da hun endelig gik tilsojs, blinkede hun længe hen til sine Kister. Ligesom forvildede Mander vanfede Valpurgas Tanker gennem Slottets Gemakker, saa hjem til den lille Hytte, gennem Haven, over Fjeldene, og pludselig vaagnede hun ved Barnets Skrig. Hun maatte betænke sig, om det var hendes eget Barn eller et fremmed; da hun imidlertid kom til Sans igjen, fik hun snart Prinsens beroliget; men hun blev sidende ved hans Bugge. „Sønnen skal ikke besøge mig et Minut af dem, vi kan være sammen i,“ sagde han sagte.

Det dagedes. Valpurga lagde for sidste Gang Barnet til sit Bryst, en Taare faldt paa dets Hoved, det saa op til hende. Derpaa sovnedes det atter ind ved hendes Hjerte, mens hun holdt dets venstre Haand op til sin Mund og mumlede sagte ved sig selv.

Saa lagde hun igjen Barnet i Buggen, fastede nok et sørgmodigt Blik paa det og gik saa med Kyggen vendt mod Buggen tre Gange rundt denne og sagde endelig til Fruen Kramer: „Nu gaar jeg. Nu er det Tid.“ Tjeneren kom og hentede Kisterne. Valpurga var saa forsonlig stemt, at hun endog rakte den forhadte franske Bonne Haanden til Afsked, før hun gik afsted til Værtshuset, hvor Hanser skulde vente hende, og hvorhen Kisterne nu blev bragt. Hanser maatte kunne være der nu; thi hun havde nøjagtigt opgivet ham Tiden, da hun vilde træffe ham der; men Hanser var der ikke. Valpurga satte sig ude i Forstuen hos Værtshusholderens paa den ene Kiste; men hun havde ikke længe Ro til at sidde der, hun maatte ud paa Gaden for at se, om ikke Hanser kom; men nej, der kom ingen Hanser, derimod fik hun Dje paa Baum, som gav hende Besked om, at hun endnu engang maatte komme op til Grevinde Frma, men ikke før Kl. 9. Det var en god Stund, til Kloffen blev ni, og Valpurga tog sig derfor en Tur ud i Byen. „Imorgen tidlig er det her akkurat som idag,“ tænkte hun ved sig selv,

mens hun gif og betragtede Færsefen. I en stor Boglade hænger hendes Billede indenfor Ruden — hvad hjælp det hende? Ingen spurte om, hvordan hun var tilmode. I mørke Tanker vendte hun tilbage til Værtshuset igjen for at træffe Hanser; men den, som ikke kom, det var Hanser. „Tænk, om han nu slet ikke kom! om nu Barnet var fygt eller maaste dødt!“ nej, hun turde ikke tænke derpaa. Saa slog Kloffen i Taarnet 9, og Valpurga begav sig atter ud i Byen henimod Slottet. Ved Slotsporten stod Hanser, og hans første Ord var: „Gud velsigne Dig, Valpurga! Er Du endelig der? Hvor vender Du om henne? Nu tænker jeg, jeg har søgt Dig i to udsagne Timer.“ — „Kom med herind,“ sagde Valpurga og førte ham ind i en luftet Gang; „Du maa ikke snaffe saa højt her, Gut!“ Nu viste det sig, at Valpurga i sit sidste Brev havde beklædt ham til Slottet og ikke til Værtshuset, og da hun havde bedet ham om Forladelse for sin Fejltagelse, sagde hun: „Saa! lad mig nu faa et Velkomsthys. Gudskelov, at Alle er saa friske. Jeg trænger nu til megen Kjærlighed og til at have det rigtig godt.“ Da hun kom til Jrmans Værelser, bad hun ham at vente udenfor, mens hun gif ind. Jрма laa endda; men da hun hørte Valpurgas Stemme, gav hun øjeblikkelig Befaling til, at hun skulde komme ind. Grevinden saa saa skjøn ud i sin hvide Natdragt; men hun var svært bleg og saa meget mat og medtaget ud. „Jeg har villet give Dig en liden Grindring,“ sagde Jрма, idet hun rejste sig i Sengen; „men jeg tror, at det Bedste for dig er Penge. Tag det der. Altsammen, som ligger derborte paa Bordet. Alt, Altsammen! Jeg vil ikke have Noget af det. Tag det Du. Vær ikke bange, det er virkelig Guld, vundet i arligt Spil. Jeg vinder bestandig, ja bestandig! Tag Dit Kommetorflæde op og læg det ind i det!“ Det var et halvt Skumringsmørke i Værelset, saa Valpurga saa sig bange om, som om hun havde befundet sig i et Tyllegemak, og dog kjendte hun Rigen, kjendte Bordene og Stolene og hørte Rappagojen strige i Sideværelset — hun kjendte Alt; men den Tanke forlod hende ikke, at der maaste kunde klæbe noget Ondt ved Penge. Rast gjorde hun Korsfets Tegn over dem og stak dem saa i sin store Lomme. „Og nu lev vel,“ sagde Jрма; „var lykkelig, rigtig lykkelig! Du er det mere, end alle vi Andre tilsammen. Naar jeg engang i Tiden ikke ved, hvor jeg skal begive mig hen, saa kommer jeg til Dig. Vil Du love mig, at Du da vil modtage mig og give mig en ledig Blads bag Dvnen? Saa nu, gaa! jeg maa sove mere. Lev vel, Valpurga! og glem mig ikke. Tak mig ikke! Sig ikke Noget! Jeg kommer snart til Dig, og da vil vi synge, ja synge saa — Lev vel!“ — „Kjære Dig, lad mig sige bare et eneste Ord,“ sagde Valpurga og foldede Hænderne. „Ingen af os kan vide, hvem som dør først, og da var det for sent.“ Jрма holdt Haanden for Ansigtet og gav hende et Tegn til, at hun kunde vedblive, og Valpurga fortsatte: „Jeg ved ikke, hvad der fejler Dig. Det gaar Dig ikke godt, og det kan gaa Dig endnu værre; Du har saa ofte solde Hænder og hede Rinder. Engang, to Dage efter Din Ankomst, gjorde jeg Dig Uret, tilgav mig det! Jeg vil ikke gjøre Dig Uret med nogen Tanke mere, og Ingen skal saa Lov til, at sige noget Ondt om Dig; men jeg ber Dig, rejs fra Slottet! Rejs hjem Du ogsaa —“ — „Nok, nok,“ skreg Jрма, hun holdt Hænderne frem foran sig, som om Valpurgas Ord var Stene, som sløj løs paa hende. „Nok,“ sagde hun endnu engang; „lev vel og glem mig ikke!“ Hun rakte sin Haand frem, den var brændende. Valpurga tog og kysjede den og ilte saa, som om hun var pistet, derfra.

Da hun kom ud til Hanser, spurte han: „Skal jeg ogsaa ind?“ — „Nej, nu er vi færdige.“ — „Ja, men jeg troede, jeg skulde ind til Kongen og Dronningen, jeg har saameget at sige dem.“ — „Nej, det gaar ikke an.“ — „Hvorfor ikke det? Jeg kan nok snaffe med dem.“ Han havde saa længe øvet sig paa, hvad han vilde sige, saa han mente, han skulde nok kunne klare sig og fortælle Kongen, at han nok kunde fortjene lidt extra, fordi han havde maattet undvære sin Kone saa længe. Valpurga havde svært ondt for at faa ham til at forstaa, at det ikke gif an at tvinge sig frem. Hanser vilde ikke paa nogen Maade afstaa derfra, og især flammede han sig over at maatte bekjende for Gemseværten,

at han ikke havde set Kongen og Dronningen engang, end sige spist ved Taflet med dem. „Men Din Prins faar jeg da vel Lov til at se? Der har Du vel saa meget Magt, at Du kan bringe mig ind?“ — „Ja, ja,“ svarte Valpurga, „det kan vi nok.“ Hun vilde selv gjerne se sin lille Prins endnu engang, og om Frøken Kramer og Bonnen lo af Hanser, hvad gjorde det? Jovermorgen vedkom jo alle disse Menneker slet ikke hende, ligesaa lidt som hun dem. Hun gif derfor med Hanser til Kronprinsens Gemakker. Her mødte hun i Døren Frøken Kramer, og da Valpurga havde forebragt hende sit Ønske, hed det: „Nej, det gaar ikke an. Du maa ikke komme ind mere. Hofslagen er der, og Barnet græder og skriger forfærdeligt. Gaa Du blot i Guds Naam.“ Frøken Kramer forsvandt igjen bag Dørforhængen. Valpurga hørte Barnet græde og turde dog ikke gaa ind og hjælpe ham. Hun var forjaget, luftet ude. Skamfuldhed ligeoverfor Hanser og Værelse ligeoverfor de utaknemmelige, haardhjertede Menneker kjæmpede i hende, og hun sagde endelig: „Kom, Hanser, man maa ikke behandle os paa den Maade.“ — „Nej,“ sagde Hanser; „jeg ser nok, at saa er de, naar de ikke har Brug for En længer.“ — „Ja, men vi har ikke Brug for dem heller længer. Gudskelov at Alt nu er forbi,“ sagde Valpurga, idet hun med Bitterhed i Hjertet forlod Slottet, mens Hanser knurrende og mumlende fulgte hende. De vendte nu sammen tilbage til Værtshuset, hvor de traf Baum. Hanser kunde ikke bare sig for atter at sige: „Jeg tør gjerne bande paa, at han ingen Anden er end Jenzas Wolfgang.“ — „Han er jo i Amerika,“ indvendte Valpurga; „jeg ber Dig, bryd Dig ikke om noget Andet, lad os blot se til at komme afsted snart!“ — „Jeg har indrettet mig paa at blive her en Dag, jeg vilde saa gjerne bese Alting, og saa vilde jeg gaa i Theatret engang ogsaa —“ — „Det kan Du gjøre en anden Gang. Nu vil jeg hjem til mit Barn.“ — „A! har Du ventet saa længe, saa kan Du jagtens bide en Dag til ogsaa. . . . Hvad ser Du saa paa mig for?“ spurte han efter en Stunds Taushed; „jeg tør gjerne vædde paa, at Du neppe fjender mig igjen.“ — „Du har saa trofaste, blaa Dine, det har jeg aldrig vidst før.“ — „Jasaa, saa jeg ikke har været mere i Dine Tanker, end at Du ikke engang huffer, hvordan jeg saa ud.“ — „Vær blot rolig, jeg har bestandig tænkt paa Dig. Hvad Slags Dine har den Lille?“ — „Klare, friske Dine.“ Valpurga vilde vide, hvordan Farve de havde, og om de, som Prinsens, havde forandret Farve. Men det vidste ikke Hanser, og han var ond paa sin Kone, fordi hun spurte ham om Noget, som han ikke kunde vide.

Endelig kom de afsted. Bognen kjørte endnu engang forbi Slottet, og midt under Julenes Rullen paa den stenlagte Gade syntes Valpurga, det var, ligesom hun hørte Prinsens græde oppe paa Slottet. „Jeg maa ogsaa vænnes af,“ sagde hun og græd stille og længe.

Pludselig greb hun sin Mand's Haand og sagde: „Saa, Gudskelov, nu holder vi hinanden fast, og naar Du blot vil have rigtig Taalmodighed med mig, saa skal det nok gaa derhjemme, uagtet jeg har været saa længe ude blandt Fremmede.“ — „Ja, ja! det er bra det, Valpurga Mor,“ sagde Hanser.

Allesteds, hvor de tog ind, sagde Hanser til Folkene: „Det er min Kone, hun er Kronprinsens Amme, og Gudskelov, nu har det ingen Rød med os.“ Han var blevet en rigtig Storpraler; men Valpurga var hele Vejen stille, naar der var Folk tilstede, først naar de igjen sad i Bognen, begyndte hun atter at snaffe. Hun spurte om Meget, og Hanser fortalte Meget, men hun hørte ikke Stort; thi hun saa stedse kun sit Barn for sig, det dansede histoppe paa Bjergtoppene, og naar de drog videre, saa dansede det med, ligesom Maanen, der paa lyse Dagen stod paa Himmelen og altid gif med. „Og saa har det blaa Dine vel?“ spurte hun pludselig, just som Hanser gav hende en nøgagtig Beretning om, at den ene Ko havde begyndt at melke igjen. „Hvad for Dine Kalven har, ved jeg saameget ikke,“ lo Hanser. „Ah! klov ikke vrede, jeg hørte ikke paa Dig. Jeg tænker blot paa vort Barn. O! naar jeg kunde spænde Tankerne foran Bognen, saa skulde vi være hjemme i en Fart. . . . Hørte Du ikke Noget skrige Hanser?“ vedblev hun pludselig efter en Stunds Stilhed. „Jeg hørte Noget skrige ligesom et Barn; af det var mit

Barn, ja nu kommer Din Mor snart, Barnet mit!“ — „Vær dog rolig,“ sagde Hanser; „Du kan jo gjøre En ganske bange, saa man ikke ved, enten man har sin Forstand eller ikke.“ Valpurga vedblev at se sig tilbage, ret som det var; thi hun syntes tydelig, hun hørte Prinsens Skrig bag sig. „Gift i Byen,“ tænkte hun, „græder et Barn, og Mennekerne med deres Diamanter og deres Guld og deres Soldater — det nytter Altsammen ikke Noget; Barnets Graad kan de ikke stille med det.“ Efter en Stunds Forløb sovnede Valpurga ind oppe paa Bognen, omendstjont det var lyse Dagen, og da hun vaagnede, greb hun sin Mand's Haand og trykkede den længe i Stilhed. I den sidste By, før man kom hjem, gjorde de Holdt, saamange Indvendinger Valpurga end gjorde; thi Hanser paastod, at Mor ikke ventede dem, og at de ikke vilde faa Noget at spise. Hun maatte da slaa sig tiltaals, og da Doktor Kumpan en Stund efter indfandt sig, havde de det noksaa hyggeligt; thi han var svært venlig mod Valpurga og drak tappert med Hanser. Efterpaa tog han ham tilside og indstjærpede ham, at han nu maatte behandle sin Kone meget ømt og kjærligt.

Da de den næste Morgen satte sig i Bognen igjen, var halve Byen forsamlet udenfor Værtshuset for at faa se Kronprinsens Amme. Doktor Kumpan sagde til Rusken, en ung Bondens, at han skulde tage med sig et Posthorn og blæse lystigt, en Befaling, som denne mere end gjerne adlyd. Valpurga flammede sig over at drage afsted paa en saadan Maade; men Hanser sølte en barnagtig Glæde ved Posthornets klingende Toner. Endelig saa man et Skint af Sjoven i det Fjerne; det var nu blevet henimod Aften. „Se, se Svalerne hjemmefra!“ sagde Valpurga; „der ser jeg Kirken, og her, nu hører jeg Klokkerne. Jeg hører dem med Dig, mit Barn, og snart skal Du høre dem paa min Arm, og Din Stemme, Din Stemme! — Rust! kjør hurtig! Nej kjør sagte! Kjør Du, affurat som Du vil, saa vi ikke vælter. Holdt nu! Her stiger vi af. Saa hold stille da!“ Hun steg ud; men da hun kom ned paa Jorden, raabte hun: „Nej jeg vil op igjen; vi kommer dog snarere hjem, naar vi kjører. Hvorfor kommer ikke Mor os imøde med Barnet?“ — „Hun tror ikke, vi kommer før i Morgen.“ — „Kanste hun ikke engang er hjemme da, maaste hun er gaat ud til en af Naboerne?“ — „Kan nok være; men jeg tror det ikke.“ — „Ser Du ikke et Barn derborte, som løber over Vejen? Er det det . . . Er det det?“ — „Nej, Du ved da det, at ikke vort Barn kan springe; det kan jo ikke staa engang.“ — „Hvem har hugget ned den store Eg?“ spurte Valpurga pludselig. „Ingen. Stormen blæste den ned i Vaars.“ Valpurga spurte og hørte ikke, hvad der blev svaret, hun talte og vidste ikke selv af det. „Nej se,“ vedblev hun, „hvor klar Væsten er, og hvor hurtig den gaar. Og se, der har de jo bygget et nyt Hus op, og Skoven derborte, den er væk, og — nej se, hvor vakker Alting staar i Haverne — nej intetsteds staar det dog saa stort og frodigt som her. . . . Mor er hjemme! Mor er hjemme! Jeg ser Røgen stige op af Riben hjemme, og Mor staar ved Skorstenen med Burgei paa Armen.“ Nu holdt Bognen udenfor Huset. „Min Mor! Mit Barn!“ raabte Valpurga. Med Barnet paa Armen kom Moderen ud af Huset. Valpurga sløj i hendes Arme og kysjede sit Barn; men Barnet skreg og vilde ikke til hende. Det gjorde Valpurga saa ondt; men hun søgte at overvinde sig. „Spiser Burgei godt Mor?“ spurte hun, da de var kommet ind i Stuen. Barnet saa forundret paa hende, ligesom tiltrukket af Stemmen; men saasnart Valpurga kastede Blikket paa det, gjemte det sig ved Bestemors Hals. „Ja vist gjør hun det,“ svarte Bestemor; „hun spiser Alting, og hun er affurat, ligesom Du har været. Hun vil saa gjerne spise med Skeen selv; men hun kan ikke finde Munden. Nu vil jeg tage lidt Suppe til Dig ogsaa, saa Du kan faa lidt Varmt.“ Hun bragte snart en Staal Suppe ind i Stuen. Valpurga spiste og sagde glad: „O, Mor! den første hjemmelavede Suppe! Saa godt smager dog ikke Noget i Verden; saadan Suppe kan de ikke lave paa Slottet.“ (Fort.)

Tung Luft!

Du stoffels Tid, som anstrængt træller
og roder højet om i Muld,
hvor Stykker smaa af Sølv og Guld
Du finder frem og gjærrigt tæller —
Ak! om Du retted' Nyg og saa,
hvor Himlen over Dig er blaa.
Der staar Guds Sol saa fuld og blank
og øser Guld fra Himlens Bank.

Du tror Dig stor af al Din Biden,
Din Dygtighed og Haandverkskunst
og holder Anden kun for Dunst,
fordi Du ej ser Magten i den,
forstaar saa lidt alt Andens Raad,
fjænt Du blir rød ved hvert dens Raad,
Du fatter kun dens Explosion,
ej Erickson, men hans Kanon.

Du Tid, som staar med Wisdoms Brillen
og ser saa grant de mindste Ting! —
Sig, hvi forstaar Du Jngenting,
naar det om store Tanter spiller?
Naar Englen staar foran Din Dør,
Du bange ham ej huse tør,
medmindre han vil komme ind
med „modereret Helgenstin“.

Jeg ser, hvor paa Din Gade vanter
en Arbejdsstof i trange Kaar,
som søgte Arbejd' gennem Nar,
og det er — Dine bedste Tanter.
Din Synd er, at Du ikke tror
paa det, som i Dit Hjerte bor;
thi taber sig dets varme Blod
i Mulden som den døde Flod.

Som Luer vælber fra det Høie
der Mand og Sol ned i Din Dag, —
at, om vi løftede vort Dje
og vilde se vor sande Sag,
som er at gaa vor Arbejds-gang
paa Jord med Tro og frejdig Sang,
som er at rejse os fra Muld
og se, at Mand er Livens Guld!

Jonas Lie.

Breve fra Stortinget.

IV.

Efter de Stortinget meddelte Budgetforslag anslaaes Statens Udgifter for den kommende Budgettermin til 5,220,000 Spd. aarlig. Summen er dog i Virkeligheden ikke saa stor som anslaaet; thi det er forskjellige, meget store Poster, som ligger ind under denne Sum, der i Virkeligheden ikke hører under det egentlige Regjeringsmaskineri; men som tilfældig har faat sin Plads paa Statsbudgettet, fordi Staten er optraadt som Mellemmand mellem Privatmand eller private Indretninger og Laangivere i Udlandet. Dette gjælder navnlig om den store Udgiftspost, omtrent 550,000 Spd., til Renter og Afdrag paa Statens Gjæld, der igjen for en stor Del ballanceres ved Renter og Afdrag af udestaaende Fordringer hos Privatfolk, til hvem Staten har laant Penge af de Bølsb, den har laant i Udlandet, 145,000, Udbytte af Bankaktier 110,000 Spd., Renter af Hypothekbankens Grundfond, omtrent 50,000 Spd. med flere Summer, tilsammen omtrent 330,000 Spd. Dernæst er det andre store Udgiftsposter vedkommende særskilte Statsindretninger, som paa den anden Side igjen medfører store Indtægter. Den offentlige Post- og Dampskibsfart staar saaledes med en Udgift af 365,500 Spd.,

men er anslaaet til at give den samme Indtægt; Vedligeholdelsen og Driften af Statens Telegraflinjer 124,500 Spd. er ogsaa antaget at bæres af Indtægterne, saaledes at det nu kun er nye Anlæg, hvorfor Staten har nogen direkte Udgift. Og endelig staar Kongsberg Sølvverk med en Udgift af 105,000 Spd., men skaffer en Indtægt af 178,000 Spd. Naar det derfor klages over, at Budgettet stadig bliver større, og at det er voget umaadeligt, siden vi i 1814 satte Fod under eget Bord, saa maa det stadig have for Dje, at saadanne Statsindretninger er komne til, der vistnok nominelt forøger Budgettets Hovedsum; men som paa den anden Side ogsaa giver ganske vakre Jngtægter. Trækker vi de anførte Summer fra paa Udgiftssiden, bliver den samlede Udgift omtrent 4 Millioner, og heraf er anslaaet til Armeen 1,110,000 og Marinen 475,000, saaat altjaa næsten Halvparten, eller rigtigere omtrent $\frac{2}{3}$ Parten af samtlige vore egentlige Statsudgifter gaar til Forsvarsvæsenet.

Disse Udgifter har ogsaa bestandig været i Stigende, og det har været om de enkelte Poster i disse store Summer, at Besparelseskrigen stadig har været ført paa Stortinget. Militærkomiteen har allerede foreslaaet en Besparelse i Marinebudgettet af 60,000 Spd., og det stilles i Udsetigt, at vi skal kunne spare 100,000 Spd. paa Armebudgettet. Naar hertil lægges, hvad der allerede er sparet, og hvad der rimeligvis fremdeles kan spares paa andre Kanter, (Budgetkomiteen har saaledes foreslaaet at indspare de 25,000 Spd. aarlig, som er forlangte til Paabegyndelse af et nyt Rigshospital), saa vil der vel altid komme ud den vakre Sum af to — tre Hundredetusind Daler aarlig. Men naar nu kommer til, at vi absolut maa have nye Geværer og Kanoner, hvortil er antaget at skulle medgaa 5—600,000 Spd., saa vil Enhver kunne se, at det bedste Resultat, vi kan vente at naa, er dette, at vi kan skaffe Penge dertil uden at behøve at optage Statslaan. Dette kan ligesaa godt siges strax, forat ikke Folket skal leve i den Tro, at det skulde være muligt at nedsette de egentlige Statsudgifter saameget, at det i nogen mærkelig Grad kan have Indflydelse paa det enkelte Individ's Stilling.

Naar vi ser hen til Indtægtsiden af vort Budget, vil vi finde, at Statsindtægterne, naar fradrages de oven anførte, fra særskilte Statsindretninger flydende Indtægter, næsten udelukkende kommer fra Told, Brændevins- og Maltafgift. Tolden er i de kommende Treaar anslaaet at give aarlig 3,130,000 Spd., Brændevinsafgiften 570,000 og Maltafgiften 225,000 Spd., eller alle tre Poster tilsammen næsten 4 Millioner. Og ser vi nu hen til, hvem der betaler disse 4 Millioner, saa maa vi desværre erkjende, at de for den allervæsentligste Del bæres af den store Masse i Samfundet, Folk, som har mindst Raad til at betale. Brændevins- og Maltafgiften bæres saaledes vistnok for den allervæsentligste Del af Folkets Masse dels fordi den antagelig gennemsnitsvis bruger mere Brændevin og M, end de bedre stillede Klasser, og dels fordi disse bruger mere udenlandsk Brændevin og Vin. Det Samme er Tilfældet med Tolden; thi de største Bølsb udkommer af de Varer, som Hvermand bruger. Efter Tabellerne for 1866 indkom saaledes følgende Bølsb som Told af efternævnte, indførte Varer: Korn af forskjelligt Slags samt Gryn og Mel omtrent 300,000 Spd., Kaffe og The 500,000 Spd., Suffer og Sirup næsten det samme Bølsb, Tobak 275,000, Uld- og Bomuldsvarer, hvoraf en stor Del forbruges af vor Almue og vore Sjøfolk, 330,000 Spd., Salt 100,000 Spd. Af Udførselstolden, der forresten er mindre betydelig, falder omtrent

150,000 Spd. paa Lømmer og Trælast og bæres altjaa af vore Skovejere, medens derimod vore Fiskevarer kun betaler omtrent 30,000 Spd. i Told. Dette Skattesystem kan ikke forsvares fra anden Side, end at det er bekvemt og føles mindre af dem, som betaler det, end den direkte Beskatning. Naar Varerne kommer paa Toldboden, slippes de ikke derfra, før Tolden er betalt, og Staten har ikke mere Bryderi med Indkrævningen. Det bliver nu Kjøbmandens Sag at tage Tolden ind igjen ved at fordele den paa Varerne, d. v. s. paa Kjøberne. Og disse maa saaledes skatte til Staten, enten de vil eller ikke, og som oftest uden at vide af det. Mangen Mand, som kanske hverken kunde eller vilde betale Noget til Statsusholdningen, derjom Beskatningen var direkte, maa nu erlægge sine Skilling for hvert Pd. Kaffe eller hver Gul Tobak, han kjober.

Men uretfærdigt er Systemet, det lader sig ikke negte. Rigmanden bærer vistnok ogsaa sin Told af det, han bruger, og stor Told af enkelte Artikler; men Forholdet er ikke rigtigt efter Skatteevnen. Ved enhver anden Beskatning til Kommune eller Fattigvæsen er dog det store Hovedprincip det, at Enhver skal skatte overensstemmende med eller i Forhold til sin Evne. Vegtige Stemmer begynder ogsaa at høres for en Forandring i disse Forhold, og hvad der er det Mærkelige, før var det bestandig Byfolkene, som ønskede den direkte Beskatning; men nu begynder ogsaa Landfolkene at interessere sig derfor.

Hvad der især staar i Vejen for Reformen, er at finde en praktisk og letvindt Inddrivelsesmaade og et retfærdigt Regulativ for Skattens Fordeling. Heldigvis har vi imidlertid allerede nu nogen Erfaring i Udligning paa Formue og Næring gennem Fattigligningen i By og Bygd, og den Tid tør forhøjbentlig ikke blive fjern, da man, idetmindste til Forsøg, vil begynde at udligne Noget til Statskassen paa samme Maade.

Af Nedsættelser, som er foreslaaet af Regjeringen, kan mærkes: Smørtolden 1 $\frac{1}{2}$ pr. Pd. er foreslaaet ophævet, hvorved vil foranlediges et Tab af omtrent 13,000 Spd., og Tolden paa tætte Uldvarer af mindre Vegt er foreslaaet nedsat fra 21 $\frac{1}{2}$ til 16 $\frac{1}{2}$ pr. Pd., hvorved tabes 31,000 Spd. Den første Nedsættelse er klarlig retfærdig nok mod Byfolk og Andre, som kjober Smør; men den vil skade vort Jordbrug og navnlig vore Fjelddistrikter. Denne $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ pr. Mark vil dog vel ikke have saa betydelig Indflydelse, allerselst da Smørpriserne i lang Tid har staat højt, og vi har naaet saalangt op i at skaffe en bedre Vare, at vi fuldkommen kan maale os med Udlandet. Derimod vil Nedsættelse af Tolden paa Uldvarer være en Fordel for Befolkningen i det hele Land, uden at den paa den anden Side skader nogen enkelt Klasse, da Uldproduktionen og den fabrikmæssige Tilvirkning af Uldvarer endnu ikke har naaet saa særdeles stort Omfang, at denne kan antages at lide noget videre ved den stærkere Konkurrence. Samtlige Nedsættelser i Tariffen beløber sig til omtrent 75,000 Spd.

Derimod er Tolden foreslaaet forhøjet paa Tobak med 1 $\frac{1}{2}$ pr. Pd., der skal indbringe omtrent 30,000 Spd., og paa udenlandsk Brændevin en Forhøjbelse, der skal indbringe omtrent 20,000 Spd. Endelig er Afgiften paa indenlandsk Produktion af Brændevin foreslaaet forhøjet fra 10 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ pr. Pot til 12 $\frac{1}{2}$, altjaa en Forhøjbelse af 1 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$, der vil indbringe omtrent 70,000 Spd.

Hvad Forhøjbelsen af Brændevinstolden og Brændevinsafgiften — eller med andre Ord — Fordyrelsen af Brændevinet angaar, saa er det vistnok en Forhøjbelse af Beskatningen paa Menigmand; men det er ved Siden deraf moralske Hen-

syn, som gjør det mindre urimeligt at fordyre denne Vare. Derimod er Forhøjelsen af Tobakstolden en betænkelig Beskættning paa Menigmand; thi næsten Hvermand i Landet ryger eller skraar Tobak. Vistnok er denne Nydelse en Luxus og i Birkeligheden en meget urimelig Luxus; men naar det nu engang er saa, at Brugen er bleven almindelig, saa falder Beskættningen deraf paa Hvermand, paa den Fattige ligesaa vel som paa den Rige.

Man vil af det Anførte have set, hvorpaa Regjeringens Forslag til Forandringer i Toldtariffen gaar ud; men det er ikke sagt, at det bliver dermed. Naar Sagen kommer til Storthinget, bliver der vel store Principer og store Interesser, som her kommer til at brydes, og som kanske vil medføre andre Resultater, end de, der nu er foreslaaet.

Dette Brev vil utvivlsomt forekomme mange Læsere kjedsommeligt; thi det er ikke Mange, som interesseres sig for Tal. Men saadanne Overfigter meddeles, saavidt jeg ved, kun meget sjelden i Aviserne, og Læsere faar taale dem for en Gangs Skyld.

De sidste Begivenheder.

Som bekendt, har Frankrige, Italien, Østerrige og flere andre af Fastlandets Stater optaget fra England den Sik, at der meddeles Folkerepresentationen en Samling af diplomatiske Aktstykker, hvorved Repræsentanterne sættes istand til at danne sig en selvstændig Dom over Ledelsen af de udenrigske Anliggender. England har længe havt sine „blaa Bøger“, Østerrige har nu faaet sine „røde Bøger“. En saadan er i disse Dage bleven ombestemt til de i Pesth forsamlede ungariske og østerrigske Delegerede [et Udvalg nedfat af Rigsraadet for de ungariske Lande og af Rigsraadet for de østerrigske Lande, der gjælder som Repræsentation for det hele Monarki, og for hvilket følgende Monarkiets felles Anliggender og da navnlig de udenrigske hører ind]. Den begynder med en Indledning, hvori der gives en Oversigt og udtales en Dom over de vigtigste udenrigske Forhold, og derpaa følger et Udvalg af diplomatiske Aktstykker, der tjener til at spytte den i Indledningen givne Fremstilling. Blandt de her omhandlede politiske Spørgsmaal hører ogsaa det nordflesvigiske. Det heber i den indledende Udsigt, at den kejserlige Regjering med Hensyn til dette Spørgsmaal holder fast ved sin allerede af tidligere Meddelelser bekendte Opfattelse. „Den har ikke i Pragertraktatens femte Artikel, som ikke er opstaaet paa dens Tilskyndelse, og hvorved den er bleven Modtager af et Tilfagn, i hvis Opfyldelse ikke den selv, men en Trediemand er interesseret, kunnet se nogen Anledning til at øve et Tryk, som maatte kunde skade dens Forhold til de umiddelbart interesserede Magter. Den har alene benyttet sig af sin Stilling som Medundertegner af Fredstraktaten til at optræde forsonende mellem de Ansøgere, som staaer ligeoverfor hinanden, og til at anbefale de Paagjældende, at de i deres egen Interesse bør afgjøre dette Spørgsmaal saasnart som muligt.“ — Hertil slutter sig ganske en, den 1 April 1868 dateret, Skrivelse fra Rigskansleren v. Beust til den østerrigske Gesandt i Berlin, der er meddelt iblandt Aktstykkerne i den „røde Bog“; v. Beust minder i denne Skrivelse om, at hans Regjering ikke har villet blande sig ind i det nordflesvigiske Spørgsmaal. Den fastholder fremdeles det samme Standpunkt. Han vil heller ikke nu give den prøjssiske Regjering Raad, men har kun, i en Samtale med den prøjssiske Gesandt i Wien, for denne udtalt sin Opfatning af Sagen, og meddeler Indholdet af, hvad han ved denne Lejlighed har sagt, til Østerriges Gesandt i Berlin, for at han kan gjøre det Brug deraf, som han finder hensigtsmæssigt. Ifølge v. Beusts Opfatning har den prøjssiske Regjering to Veje at gaa for at løse det nordflesvigiske Spørgsmaal paa en rimelig Maade. Den kan holde sig Ordlyden i Pragerfredens femte Artikel strengt efterrettelig og lade en almindelig Afstemning afgjøre, hvilke Distrikter der skal tilfalde Danmark, og hvilke den selv skal beholde. I saa Fald, mener v. Beust, at Kongen af Prøjsen har gyldig Grund til at kræve særskilte Garantier for den tykke Befolkning i de afstaaede Landsdele eller endog en formelig Beskyttelsesret over samme, for at ikke de gamle Stridigheder skal rippes op igjen. Eller Prøjsen kan, ved Spørgsmaalet om hvilke Dele af Nordflesvig der skal afstaaes, gjøre politiske og militære Hensyn gjældende ved Siden af Hensynet til Nationaliteten og til Ex. kræve, at Als og Dybbøl undtages fra den almin-

delige Afstemning af Hensyn til deres Betydning som militære Stilling; v. Beust finder dette ganske naturligt og har Intet derimod at indvende; men han mener, at Prøjsen i dette Fald bør opgive sine Fordringer paa en særskilt Beskyttelse for de afstaaede Lystere, hvis Tal da heller ikke kan blive synderlig stort.

Saa fredssommelige og spagfærdige disse Ytringer end er haabe med Hensyn til Form og Indhold, har de dog vakt en forstræffelig Vrede hos Berlinerbladene. Hvad man især har taget Forargelse af, er Henvisningen til Trediemand, Frankrige, der omtales som umiddelbart interesseret i, at det nordflesvigiske Spørgsmaal ordnes overensstemmende med Pragerfreden. Grev Bismarck har vistnok selv engang erkjendt, at den femte Artikel i Pragertraktaten blev indtaget alene af Hensyn til Keiser Napoleon, der hylde Nationalitetsprincippet, og de prøjssiske Blade har tidligere ikke gjort nogen Hemmelighed af, at Bestemmelserne om Nordflesvig skyltes Frankriges Indflydelse. Men dette maa ikke siges længere nu; den prøjssiske Regjering har i lang Tid stræbt med at give Tingen det Udseende, at det alene skulde være Østerrige, der havde nogen Ret til at blande sig ind i hint Spørgsmaal, og det er under de nuværende Omstændigheder heller ikke underligt, at Prøjserne bliver ubehageligt berørte, naar de mindes om, at Frankrige har et Regnskab at opgjøre med dem. „v. Beust's Iver gaar saavidt“, heder det i et Berlinerblad, „at han tillægger den franske Keiser Ret til at udsæde en Krigserklæring mod Prøjsen for den flesvigiske Grænses Skyld“. Ja, det er forstræffeligt; men de franske Regjeringsbladets Sprog lader formode, at Napoleon selv tillægger sig en saadan Ret, og det er endnu forstræffeligere. Den prøjssiske Presse prøver paa at benytte denne Lejlighed til at ophidse den tykke Patriotisme mod Østerrige. „v. Beust fremhæver i sin Skrivelse“, heder det, „at Lysterne fremdeles nærer Hengivenhed for Østerrige, og nu gjengjælder han dem dette ved at opmuntre Franskmændene til at bringe et Stykke tykt Grund til Danmark.“ Det træffer sig saa ubehageligt, at der netop i denne Tid er fremkommet Oplysninger, hvoraf man kan se, at Bismarck i fornødent Fald tager endnu mindre Hensyn til den tykke Patriotisme end v. Beust. I et nylig udkommet Skrift af den fordrøve Kurfyrste af Hessen berettes det nemlig, at Bismarck i en Samtale med den kurheske Gesandt v. Schachten den 2de Juni 1866 ytrede, at han under visse Omstændigheder vilde afstaa den venstre Rhinbred til Frankrige. Da v. Schachten nemlig spurte ham, om han var saa vis paa at seje over Østerrige, svarede han: „D nej, aldeles ikke! Men tror De, at jeg vil lade Benedek komme til Berlin? Derom Benedek sejer, byder jeg Keiser Napoleon Rhingrønsen.“

Sandsfærdigheden af denne Beretning er vistnok bleven benegtet i prøjssiske Blade; men der er al mulig Grund til at tro, at Bismarck virkelig har brugt sine Ytringer, og at han har ment, hvad han sagde. Prøjsen er ikke Tyskland saalidt som Østerrige, og Berliner кабинетets egenlystige Politik vil maatte endnu mindre kunne forliges med Tyskernes nationale Interesser end Wienerkabinetets.

Kristiania.

Den 5 December 1868.

Bibelsk Real-Ordbog af Professor Holmboe. Mallings Forlag. Pris 1 Spd. 48 f. Et længe følt Savn, især blandt de Studerende, er afhjulpet ved Udgivelsen af ovennævnte Verk af Professor C. M. Holmboe. Vistnok har man kunnet ty til fremmede Forfatters Arbejde, f. Ex. til den i Fortalen nævnte Winers Real-Ordbog; men disse Verker har, tilbørlig paa Grund af deres Kostbarhed, været utilgængelige for en større Almenehed. — Som bibelsk Real-Ordbog giver Holmboes en temmelig udførlig Beskrivelse baade af Jødefolkets i det Gamle Testamente forekommende vigtige Personer, Steder, Skikke og Levemaade og af de Nytestamentlige Begivenheders Skueplads med dens geografiske og personale Sceneri, samt endelig den Tid, da Jødefolkets Historie bragtes i nær Forbindelse med flere af Oldtidens Verdensriger, flere af disse Byer o. s. v., der er nævnte i det Gamle Testamente. — Alt dette gjør, at Bogen er et værdifuldt Bidrag især for Bibellæsere, og dens gode og greje Fremstilling, der er anskueliggjort ved 300 tilbørlig gode og nettede Træsnit samt med et Kart over Jerusalem, vil vist bringe den fortjent Anerkjendelse. Iser vil vist de Studerende vide Hr. Holmboe Tak for hans Arbejde, og vi benytter Anledningen til at udtale os om, at de øvrige Professorer, der har Noget at udgive, som letter Studenterens Arbejde, burde følge den gamle arbejdsomme Holmboes Exempel.

Af skandinaviske Blades Indhold i sidste Uge. Vi har tidligere i denne Artikel meddelt, at de tvende Deputerede fra Nordflesvig, Krüger og Ahlman, der ifjor saa kjæft hævdede sin Plads paa den prøjssiske Land-

dag, som Slesvigs Repræsentanter i Aar af sine Vælgere blev hædret med Gjenvalg. Disse Repræsentanter har nu til det prøjssiske Deputeretkammer indleveret en Skrivelse, hvori de udtaler sin Opfatning af den Stilling, de indtager, i Medfør af det paa dem faldne Valg. I sit Gjenvalg finder de nemlig et Bevis for, at deres tidligere Optræden har været et Udtryk for den af dem repræsenterede Befolkningens Vilje. „Vi er Nordflesvigs, men ikke det prøjssiske Folks Repræsentanter“, siger de videre, og de tror derfor at burde holde sig aldeles borte fra enhver Stemmegivning, som griber ind i den almindelige prøjssiske Lovgivning; men saa gjør de ogsaa forsaavidt Krav paa Sæde og Stemme i Kammeret, som det derved kan blive dem muligt at beskytte og bevare de nordflesvigiske Distrikters Stilling for enhverformelt Forvanskning. Paa den Maade, mener de, at deres Stilling vil være et sandt Udtryk for Nordflesvigs traktatmæssige og statsretlige Stilling, og de haaber, at de baade selv derved undgaar enhver Fejltagelse og ethvert Overgreb og forhindrer Andre fra en saadan Fejltagelse. — Clemens Petersen har i „Fædri.“ anmeldt en nylig udkommen Bog: „Af mit Liv og min Tid“, af Professor Th. Overboou. I Slutningen af denne Anmeldelse siger han i Anledning af Forfatterens Tale om sin stærke Tro paa Forsynet, og hvorledes denne Tro havde været ham en Trøst i Modgangen, at denne Forfatterens Tro ingenlunde var en Tro paa Forsynet, men en Tro paa Lykken, som er saa naturligt for et ungt Menneske, der strutter af Muligheder. „Derimod findes der en Tro paa Samfundet, (men rigtignok kun hos den ældre Mand), en Tro paa at dette ikke kan og vil lade ham synke under sin Værdighed. I denne Tro er der Trøst; men det er ingen Tro paa Forsynet. Den, som tror paa Forsynet, søger ingen Trøst; thi han behøver den ikke. Derfor er Forsynstroen, som overhovedet Kristendommen, ikke Trøst. Den er en Magt, og kun en Magt, men rigtignok en Magt, som kan flytte Bjerge.“ — Aktionbl. har i en Artikel „Trangen til en Advokatstand i Sverige“ søgt at vise, at det nu er paa høj Tid, at Sverige følger andre Landes Exempel og anskaffer sig en Advokatstand. Det er det liberale Parti, der har ført denne Sag paa Tapetet, og Grunden, hvorfor dette Parti støtter Sagen, finder Bladet at være, Trangen til et saakaldt, uskadeligt Opsyn med en Retstiftning, som, befriet for denne Tøse, kun altfor meget gir Anledning til Klage over Sløvhed og bureaukratisk Godtyske. Desuden mener Bladet, at Sveriges Stilling ligeoverfor, og mere og mere tiltagende Forbindelse med Udlandet opfordrer til en Egeftilling i dette Punkt. — Neriikes Allehanda gir en Beretning om det nylig afholdte Arbejdersmøde ved Halsberg i Nerike. Det synes, som om Arbejderne har faaet baade duelige Ledere og den fornødne Portion Forsand til at diskutere om de fremfattede Emner; thi Flertallet af Talerne skal have udtalt sig for Familjens Oplysning, Fællesskab i Arbejde, Nationalværksteder osv., forklagt Mødet var mere vilsøgende end frugtbringende. — Gotlands Tidning har en Artikel om „Haandværkernes Løftning“, hvilket Maal Forfatteren tror man kan naa ved at oprette Industri- og Folkebanker, som skulde kunne staffe den mindre Industri Udgang til billige Kapitaler, samt ved at anlægge tekniske Haandværksskoler. — Ostgöta Korrespondent spørger, om det ikke snart kunde være paa Tide, at den utrolige Bondes Forhold til Godefjærens ligesaa vel blir Gjenstand for den almindelige Lovgivning, som Arbejderens til Arbejdsherrens. Man har saalænge, siger Bladet, kæmpet for den simple Mandes politiske Rettigheder; men de sociale fortjener ikke mindre Opmærksomhed. — Vestmanlands Läns Tidning anbefaler, i Anledning af den i Lanet nys oprettede Forbrugsforening, Beskyrelsen til blot at indskrænke sin Handel til den Slags Varer, som lettest omsættes, for ikke at blive sidende med Lagere fra Aar til Aar, hvilket vil trække betydelige Renter; derved vil Foreningen nemlig faa Anledning til at udvide sin Handel med mere omsættelige Varer, en Fremgangsmaade, Bladet vist tror, den vil staa sig paa. Dette er vistnok Noget, som Forbrugsforeningerne i vort Land ogsaa kan have godt af at lægge paa Hjerte. — „Aftenbl.“ tager sig med særdeles Barme af det fremsatte Lovforslag om „Religionsfrihed for Embedsmænd“ og mener, at det er umuligt at gaa længere i Indrømmelser end det Forslag, som forrige Thing blev fremsat, at § 92 i Grundloven skulde forandres derhen, at Medlemmer af Kongens Raad, Dommere og de ved Skolerne ansatte Embedsmænd skulde være Medlemmer af den norske Statskirke. Gif man videre i Indrømmelser til Modstanderne, mener Bladet, saa behøvedes der snart ingen Forandring mere; thi da kunde Paragrafen ligesaa godt staa, som den staaer. — „Den vestlandske Tidende“ har, tilskyndet ved Efterretningen om Oprettelsen af et Arbejdersamfund paa Samar, en Artikel, som anbefaler Arendals Indvaanere, og da fornemmelig Arbejdsherrene, til at sørge for, at Arbejderne ogsaa maa faa aandelig Næring og Underhold ved Siden af den mate-

rielle, hvilket Redaktionen tror vil udrettes ved Oprettelsen af et velorganiseret Arbejdersamfund.

Nyheder.

Fr. Redaktør!

Jeg ved vel, at Direktør Dahl paa Aas kunde vise os, at Deres Korrespondent i Stortinget ikke burde tale som fleet om Højtryksjordsbrug og Lavtryksjordsbrug m. m.; og dog kan jeg ikke undlade ogsaa at tale et Ord med i Laget, da jeg i en anden Anledning netop har gjort en Beregning — støttet paa over 50 Opgaver — over Gjennemsnitsavlingen i Danmark og altsaa kan sammenligne den med Avlingerne paa Aas.

Han finder Gjennemsnitsavlingen paa Aas for 3 Aar at give „et Resultat, der sandelig ikke er at røse“, og støtter herpaa sin Forbømmelsesdom over: 1) det moderne Højtryksjordsbrug, 2) Jordbruget paa Aas, 3) Direktør Dahl, 4) alle fra Aas og vore øvrige Landbrugsfæder — Fr. Middelfarts formodentlig undtagen? — udgaaede Elever. Gjennemsnitsavlingen for 3 Aar har i Tdr. pr. Maal været:

	Hvede.	Rug.	Byg.	Havre	samt	Bland-
Aas	1,7	2,0	1,6	2,5	korn	2,6 og
for hele Danmark	1866 1,92	1,77	2,03	2,37	Sp 1,7	Stk
	1867 1,54	1,33	1,86	2,07		
ærl. for Jylland	1866 1,77	1,75	1,90	2,23		
	1867 1,38	1,16	1,67	2,01,		hvortil end-

videre maa bemærkes, at Resultatet for Jyllands Vedkommende vilde været adskilligt lavere, hvis de for Tiden ikke til Danmark hørende, særdeles frugtbare Landsogne, Als og Sundevedstrakten, ikke var medtagne. Jeg tror ikke, at nogen Kommentar fornødiges.

Desværre mangler jeg de fornødne Materialier til at undersøge Rigtigheden af Korrespondentens Opgivelser for Regnskaberne fra Aas; men det skal ikke undre mig, om det viser sig, at han har læst Regnskaberne paa samme Maade, som i sin Tid Budgetkommissionen, der gjorde en farlig Støj i Anledning af en paa Aas forfærdiget, meget kostbar Kariol, men ikke gav sig Tid til at se, at bemeldte Kariol var arbejdet efter Bestilling af og betalt af den konstituerede Lærer i Chemi, Brunius. — Korrespondentens Notatler over Landbrugsstolebestyrer Middelfarts Bog om Rotbold og det nordenfjeldske Jordbrug skal jeg lade staa ved sit Værd; men tror han, at Jordbruget paa Gaustad, der roses i høje Toner, er udsiklet efter det Middelfartiske System? Eller mon ikke nærmere det saakaldte „moderne Højtryksjordsbrug“ har været bragt i Anvendelse der, og hvorledes da forklare sig det mærkelige Faktum, at Jordbruget paa Gaustad lønner sig?

Jeg skal oplyse Korrespondenten om, at det kommer deraf, at Gaustad har haft den nødvendige Driftskapital, uden hvilken intet rationelt Jordbrug, ligesom ingen Fabrikvirksomhed, lønner sig, samt en længere Tid at virke i; og jeg tror at turde forsikre, at Jordbruget paa Aas, naar det faar tilstrækkelig Tilfud af Staten endnu en Tid, vil vise sig lønnende, noget, hvortil det af Korrespondentens opgivne Nettoindblytte 1800 og 1700 Spd. pr. Aar af Aas's 1154 Maal sigter ret vakkert hen. At Jordbruget paa Aas det 3die Aar skulde givet et direkte Tab af 1300 Spd., maa jeg foreløbig lade staa for Korrespondentens Regning; det maa vistnok bero paa en Misforstaaelse; det lyder ialfald utroligt, at Nettoafkastningen fra det ene Aar til det andet skulde differere 3000 Spd. Dersom det forholder sig rigtigt, at Jordbruget paa Aas det ene Aar har givet en Nettoafkastning af 1800 Spd. og det næste 1700 Spd., giver det i Netto pr. Maal henholdsvis 1 Spd. og 1,47 eller nær 1 1/2 Spd. Til Sammenligning skal jeg anføre, at et af de fortrinligste Jordbrug i Danmark, Etatsraad Lesdorphs Godser paa det sydlige Falster gav i 1866 1 Spd. 54 f og i 1867 2 Spd. Netto pr. Maal. Jeg tror, at ogsaa her Kommentar er overflødig.

Stortinget har bevilget til aarlig Udbetaling af Statskassen til Grundlæse og Godtgjærelse for Fyr- og Dagmarker 1,056 Spd. 60 f, til Underholdning og Vedligeholdelse af Fyrene 23,887 Spd. 49 f, til Skyds og Diæt for Fyrdirektøren og hans Assistent 1,300 Spd., til Mærke- og Ringevæsenet 1,630 Spd., til et nyt Fyr af 3die Orden paa Thorbjørnsfjær 5,469 Spd. 31 f, til et nyt Do. af 5te Do. paa Fjæsen 1,758 Spd., til et nyt Do. af 6te Do. paa Ronglevær 1,626 Spd. 67 f, til et nyt Do. af 5te Do. paa Fiskeholmen 1,758 Spd., til et nyt Do. af 4de Do. paa Stogsnæs 2,143 Spd. 27 f, til et nyt Do. af 6te Do. ved Ulvesund 1,626 Spd. 67 f, til et nyt Do. af 4de Do. ved Flaavær i Nomsdal 2,693 Spd. 27 f, til et nyt Do. af 6te Do. paa Orna 552 Spd. 57 f, til en Lanterne paa Alnestangen 113 Spd. 110 f, til en Do. paa Synsnæsodden 113 Spd. 116 f, til et nyt Fyr af 5te Orden paa Bjørnsundspen 1,758 Spd., til en Assistentbolig ved Store Torungen Fyr 550 Spd., til nye Mærker 1,200 Spd., til nye Ringe og Fæstigheder 1,000 Spd., til Foranstaltninger til Redning af Mennekeliv i

Skibbrudstilfælde 345 Spd., til 2de Søofficerer, der fungerer som Dverlobber, 500 Spd. til hver samt som Diæt- og Rejsudgifter til dem m. m. 1,000 Spd., til 2de faste Lodser, 1 paa Bods og 1 paa Lødingen, 60 Spd. for hver, til endel Lodsoldermænd og Viceoldermænd i Bergens Stift 150 Spd., til en fast Lods paa Fleinsvær og 1 paa Helligvær 60 Sp. for hver, til en fast Lods paa Jngs 50 Spd., til tilfældige Udgifter ved Navigationsexamensvæsenet 2,200 Spd., til Understøttelse af Sjømandskoler 3,500 Spd., til Observatorierne i Bergen og Trondhjem 125 Spd. for hver, til en teknisk Skole paa Karl-Johansværn 1,000 Spd., til Afholdelse af Examen ved samme 300 Spd. Til Kristiania lærde Skoles Udgifter bevilgedes aarlig af Skolens egne Midler 13,274 Spd. 116 f, til Bergens lærde Skoles Udgifter af Skolens egne Midler 11,686 Spd. 80 f, til Trondhjems lærde Skoles Udgifter af Skolens egne Midler 8,811 Spd. 13 f.

Odelsthinget har efter vidtligstige Forhandlinger i 4 Dage vedtaget en Lov om Stemmeret og Valgbarhed i kommunale Anliggender. I denne er der bestemt, at enhver norsk Borger er stemmeberettiget og valgbar til kommunal Ombudsmand, naar han har fyldt 25 Aar, i et Aar har haft Ophold i Kommunen, paa den Tid Valget foregaar, er raadig over sit Bo, samt enten a) er eller har været Embedsmænd, b) paa Landet ejer eller bruger matruleret Jord, c) er Kjøbstadsborger eller i Kjøb- eller Ladested ejer Gaard eller Grund til 150 Spd. s Værdi, d) har betalt Skat til Kommunen for sidst forløbene Aar efter en antagen Indtægt af 100 Spd. paa Landet og 200 Spd. i By eller Ladested og ikke som Tyende tilhører Andens Husstand. Denne Lov maa anses for at være et stort Sprang til Udvidelse af Stemmeretten, især naar man til Indtægt henfører Alt, hvad en Mand tjener til Livsophold, saasom Husly, Jøde, Klæder, Varer og rede Penge. Odelsthinget har videre bestemt Møndighedsalderen for Mand og ugifte Kvinder til 21 Aar, dog saaledes, at Kvinderne har Ret til at faa sig beklippet en Længvæge.

Tromsø Stiftsdirektion har i Aaret 1868 ansat følgende Lærere: Seminarister fra Tromsø Skolelærerseminarium: K. V. Arntsen i Gildeshaal; L. D. Pedersen i Talvik; J. L. Abelsen*) (hidtil i Hassel) i Balsberg Anner til Borge; A. Nilsen i Stamnes; H. M. Olsen i Stegen; J. A. Johansen i Herp; J. D. Hovland i Balsfjorden; J. J. Buvik og L. S. Sande i Hemmes; A. M. Olsen i Trondenes; E. Johansen i Do. (hidtil i Gussø); A. S. Grytnes i Lødingen; P. Halsørsten i Borge (hidtil i Fjeld); D. J. Mathisen i Land; N. D. Stegen og E. A. Zachariasen i Vessen; P. A. Johansen i Nørstad; J. D. Jakobsen og A. G. Wagnig i Waagen; P. D. Larsen i Eysfjorden (hidtil i Soriland); K. J. Kristensen i Skjerstad; D. L. Aker i Gillesø; E. A. Lindhjem i Hasvik (hidtil i Hammerfjell); E. B. Christensen i Hattfjeldalen; S. Johansen i Skjærø; K. E. Pedersen i Balsfjorden; E. M. Hansen*) i Reisen Anner til Skjærø; S. Nilsen i Reisen Anner til Trang (hidtil i Jbestad); E. A. Christensen*) i Morkenes (hidtil i Værp); M. J. Sivertsen*) i Aukenes (hidtil i Nesne). — Seminarister fra Klæbo Seminarium: H. J. D. Aas i Hammerø; P. J. Skatvold i Værp. — Elever fra Aukens og Vessens Lærerskoler: K. M. Stene i Mælg; A. Pedersen i Talvik; A. Myhrlof i Værp; E. E. Storstrand i Hemmes; P. S. Grøtheim i Værp (hidtil i Lødingen); L. C. N. Stogsaas og H. Haagenen i Vessen; A. K. M. Sturland i Thjøtt; J. A. Lidstrøm (uden Exam.) i Sydvaranger.

Testamentbestemmelser. Saafremt her i Byen afdøde Grosserer C. L. Henriichsens Ugtefælle er højrøstet, skal en Hjerdedel af den Af dødes Formue, noget over 100,000 Spd., anvendes til et Asyl for gamle, værdige og trængende Sjæle i Kristiania, saaledes at Bolig med Underholdning staffles til 24 Personer. Af Halvdelen af Formuen skal dannes et Fond, hvis Indtægter skal anvendes til Rejsespensier for unge Mænd, der har vist Anlæg og Talent for at ville uddanne sig i de fjærne Lande eller i en eller anden Videnskabs fornemlig i naturvidenskabelig Retning. Fondet bestyres af Byens Formandskab, og Stipendierne uddeles af Regjeringen. Af 40,000 Spd. af denne Del af Formuen skal Enken for sin Levetid nyde Renterne.

Storfildstykket i Nordland, der fremdeles har været drevet med Held, har efter Bergenssp. fremkaldt forøget Liv i Bergen i Expeditionerne nordøst; Dampskibet „Jupiter“ blev strax fuldt befragtet lige til Nordland, hvilke Foranstaltninger alene er muliggjorte ved Telegrafens sidste Udstrækning.

Fra Nomsdalen berettes i en Korresp. til Aftenbl., at man efter det gamle Dampskibsfællesskabs Fallissement nu har faaet et nyt Aktieselskab i Aalesund med det Formaal „at vedligeholde en regelmæssig Dampskibsart paa de

Jøndmørke og romsbalske Fjorde, samt forresten at virke til udsidet Anvendelse af Dampskibe i alle for saavel Byerne Aalesund og Molde, som omliggende Distrikter gavnlige Retninger.“ Aktiekapitalen 24,000 Spd er tilvejebragt og Dampskibene „Lodden“ og „Ertnø“ — der siges at være tidsmæssige Skibe — indkjøbt til billig Pris. Ogsaa det gamle Selskabs Skib „Søndmøre“ er kjøbt, for at det efter undergaaet Reparation kan have liggende i Aalesund som Reserveflot, om Uheld skulde tilfælde et af de i fast Rute gaaende Skibe.

Om Kullererne paa Andøen har Geschn. I. Dahl oplyst i et Foredrag, at Kullene dersteds til Forbrænding af Gas har en saa stor Værdi, at de kan taale Transportkostningerne saavel til ethvert Punkt i Norge som til mange Steder udenfor samme. Derimod er det tvivlsomt, om Kullene med Nytte kan bruges paa Dampskibe, da de indeholder en temmelig stor Mængde Afse. Forinden man imidlertid kan anlægge Kulbænk paa Andøen, er det nødvendigt at faa større Kjenndskab til Lagenes Dykkelse og Kullenes Bestaandighed ved Gjennemboringer. Disse Arbejder er vanskelige at foretage uden Dampmaskiner, og er Forslag fremsat til Stortinget om Bevilling af de dertil fornødne Midler.

Pragfulde Stjernefald med stærkt, spillede Lyd i flere Færver har efter indkomne Meddelelser vist sig paa flere Kanter af Landet Natten mellem den 13de og 14de Novbr. Disse Stjernefald hører til de saakaldte Novemberfænomener og forklæres ved den Formodning, at en utallig Mængde mineraliske Smaalegemer i Flot og Følge og i en rangformig Gruppe bevæger sig omkring Solen næsten i modsat Retning af Jordens Bevægelse. Menimod Midten af November tænkes Jorden at gaa igennem denne Ring, og idet enkelte af disse Smaalegemer støder paa Jordens Luftkreds, blir derved dette Lysskin frembragt, ligesom det ogsaa paa den Vis forklæres, at de af den store Fart gennem Luftkredsen kan blive glødende, hvilket Sidste har vist sig at være Tilfældet i de nedfaldne Meteorstene.

Bed Døden er afgaaet den bekjendte svenske Forsatter Aug. Wagnæ.

Drammens Kommune har bevilget 10,000 Spd. til Udvidelse af Drammen-Randsfjord Jernbanen og 3,000 Spd. til Beskaffelse af Svelvig.

I Fredrikstad er det derværende Methodistsamfund nye Kirke, der skal rumme 500 Menneker, bleven indviet af det skandinaviske Methodistsamfunds Øverste, Pastor Willerup.

En Reformforening foreslaas af en kvindelig Indsender i Dr. Bl. dannet til at modarbejde den overhaandtagende Forsængelighed i den kvindelige Dragt.

En Badeindretning med varme Bad, Dusch, Styr- og Dambad er opført i Arendal, hvorved efter vestr. Tid. et i Byen lange Isst Savn vil blive afhjulpet.

En Haandkraftsbaad med Pantferiladning og Taacn til en gross 15 Toms Kanon, bygget i Sverig efter John Ericssons Plan, af hvilken dette Skib i sin Tid leverede en Afbildning, har nu gjort sin Prøvetur. Baade Dampmaskinen og Haandkraftsmaskinen var af Ericsson forøret Staten, og begge viser sig at være meget hensigtsmæssige. Med Damp Hjød Baaden 5 Miles Fart og med Haandkraft af 24 Mand 2 1/2 engelsk Mil i Timen. Haandkraftsmaskinen fandtes lettere og bekvemmere at haandtere end de almindelige Mær.

I Wermeland er en Moder med 5 Børn indebrændt. Af Beslut har der den 19de Novbr. været et meget voldsomt Udbrud, som anrettede store Udæggelser, idet flere Huse er bleven delagtige tilligemed meget dyrket Land, ligesom ogsaa en Raftanieflov var kommen i Brand. Regjeringen har sendt Soldater assist til at hjælpe Folk med Redningen af deres Sager.

Karl den 12tes Statue af Molin er med megen Højtidelighed bleven afsløret i Stockholm den 30te Novbr. Kongen ytrede ved denne Lejlighed: „Kong Karl den 12tes Heltenavn faar lige straalende i Historien, som hans Vilde er levende i det svenske Folks Bryst. Gjennemtrængt af Agtelse for hans Minde, anmoder jeg Eder at afsløre hans Brestspotte.“

Udnævnt: Stiftskapellan C. H. U. Wisløff til Kateket samt Bestyrer for og Forfælder ved den høiere Almue-skole i Kjøbstaden Haugefund.

Afslødt i Naade: Kaptein og Chef for Tønsbergs borgerlige Infanterikorps J. H. Dietrichs.

Redigt: 2de Væder for Højesteretsadvokater til Udfo-relse af offentlige og benificerede Sager for Højesteret.

Kornpriser for udenlandsk Vare i Partier:

	Kr. anta.	Dramm.	Fr. halv.	Trondhjem.
Rug	4 7/10	5 2/5	5 2/5	5 1/2 Spd. Id.
Byg	4 2/5	4 1/2	4 1/2	4 2/5 —
Havre	2 2/5	—	2 2/5	2 1/5 —

*) De med *) betegnede Lærere er tillige af Tromsø Biskep beklippede til Kirkeangere.

Zorvepriser i Kristiania den 3die Decbr., Drammen 2de Novbr., Trondhjem og Stavanger 2de Novbr. og Fredrikshald 1ste Decbr.

Table with 6 columns: Ar. anta, Dramm., Lihjem., Stav., Fr. halv. Rows include Drefjød, Kalvetjød, Jaaretjød, Flett, etc.

Desuden i Kristiania: Timothejs 2 Spd. 84 a 2 Spd. 108 f; Høgshalm 1 Spd. 12 f; Byghalm 1 Spd. 72 f; Havrehalm 1 Spd. 24 a 1 Spd. 72 f; Havremel 7 Spd. 60 f pr. Eypd.

Norsk Folkeblad.

De, der vil abonnere paa Norsk Folkeblad i det kommende Hjerdingaar bedes om snart at sende Underretning derom til Bladet for at Dplagets Størrelse kan blive bestemt.

Bekjendtgjærelser.

Læreren i Helligens Kreds-skole, Næs Præstegjeld, Hedemarkens Provsti, er ledig. Undervisningstiden er 33 1/2 Uge aarligt i fast Skole.

Næs, Hedemarken, 23de November 1868.

Paa Skolekommissionens Vegne: S. Chr. Borchgrevink, Sognepræst.

Klokker- og Lærerpøster.

- 1) En Lærerpøst i Gimsv Anner til Baagen i Lofoten er ledig. Læreren har at holde Dmgangsskole i 24 til 36 Uger om Aaret (f. L. 32 Uger) efter en Løn af 2 Spd. pr. Uge og Kosthold.
2) En Lærerpøst sammesteds, hvori holdes Dmgangsskole i 24 til 36 Uger aarlig (f. L. 27 Uger) med Løn af 2 Spd. 90 f pr. Uge og Kosthold.

Kirkesaag d. 2den November 1868.

En Dmgangsskolelærerpøst i Kirke- og Nibygdens Kreds i Jostedal Præstegjeld er ledig. Skoletiden er 24 Uger i Vinterhalvaaret, Løn 28 Spd. samt Logis og Kosthold in natura.

Jostedals Præstegd. pr. Gaupne, 26 Novbr. 1868. A. E. Hanjen, Sognepræst.

Ledig Kirkesangerbestilling og Lærerpøst.

I Grans Præstegjeld paa Hadeland er Kirkesangerbestillingen i Næs Anner og den dermed forbundne Lærerpøst i Søndre Strandsboes Skolekreds ledig. Kirkesangerbestillingen antages at indbringe omtrent 50 Spd. aarlig.

Grans Præstegaard 24 Nov. 1868.

I Evinovigs Præstegjeld er en Skolelærerpøst ledig i Husø Sogn. Skolen holdes for det meste paa Dmgang paa enkelte Gaarde, hvor antageligt Skolelokale haves;

Foruden de Elever,

jeg allerede har i mit Hus, kunne endnu flere modtages, saavel Dreng og Piger. Undervisningsgenstandene ere de almindelige Skolefag; desuden Tydsk, Fransk, Engelsk; for Pigebørn tillige Haandarbejde; — endvidere — om det ønskes — Musik; ogsaa Mathematik, Latin og Græsk.

Dmhyggelig Undervisning og samvittighedsfuld Omhu i det Hele for Eleverne garanterer jeg. J. P. Kjelland, Sognepræst.

Ledig Bestilling.

Lenmands- og Arrestforvarer-Bestillingen i Vardø Thinglag er ledig. Den faste aarlige Indtægt er 143 Spd. 72 f foruden Rettigheden, som i de sidste Aar har udgjort aarlig omtrent 32 —

Tilsammen 409 Spd. 64 f

hvoertil kommer fri Bolig for Lenmanden i Egenkab af Arrestforvarer. Den vordende Lenmand antages derhos at ville blive ansat som Skovopsynsbetjent med en aarlig Løn af 40 Spd.

Udgifterne ved Bestillingens Beskjærelse opgives for de nævnte Aar gennemsnitlig at have udgjort 124 Spd. 117 f, hvoriblandt Leie af Kontor og Skriverhjælp omtrent 60 Spd.

Ansøgninger om denne Bestilling kunne indsendes her til indtil 10 — ti — Uger fra i Dag. Finmarkens Amtmandsambede, 10 Novbr. 1868. Peter Nilssen, konst.

Ledig Lærerpøst.

I Ulvits Hovedsogn, Hardanger og Voss Provsti, er Lærerpøsten i Sponheims Kreds-skole ledig. Aarlig Undervisningstid i fast Lokale 30 Uger. Løn 6 Drt for Ugen. Kostholdsgodtgjærelse 84 f for Ugen.

Ansøgninger om denne Pøst, stiledes til Bergens Stifts-direktion, indsendes til Ulvits Skolekommission inden 8de Januar først.

Det bemærkes, at Læreren i Sponheims Kreds, derjom han fortaar at spille Orgel, muligens kunde faa Organist-pøsten ved Ulvits Hovedkirke, naar den bliver ledig, forenet med sin Lærerpøst for en Løn, stor 10 Spd. aarligt.

Skolelærerpøst.

I Trysil Præstegjeld er ledig en Skolepøst med 24 Ugers Skole i Søndre-Dsen Distrikt, bestaaende af Østenheden, Sfarasjet og Gjevarshaug Kreds. Skoleløn 1 Spd. 60 f for Skoleugen og Kosthold in natura i Skoletiden hos Distriktets Opsidder. Skolen holdes som Dmgangsskole, og kan Pøsten strax tiltrædes.

Trysil Præstegaard den 18 November 1868. A. W. Støren, Sognepræst.

En i Elverum ledig Lærerpøst med 30 Ugers Skole i 2 faste Lokaler skal tiltrædes snarest muligt efter Nytaar 1869. Læreren forpligtes til at overtage indtil 36 Uger saavel Lovbefalet som frivillig Undervisning, om det forlanges, ogsaa i andre Kredse. Løn for ældre, duelig Stifts-seminarist 1 Spd. 96 f, men ellers 1 Spd. 60 f samt Kost in natura eller 7 Drt, Alt for Skoleugen. Udfigt til Lønsforhøjelse for længere tro og duelig Tjeneste.

De forhen averterede Lærerpøster i Elverum ere besatte.

Følgende Lærerpøster ere for Nærstående ledige i Flekkefjords Præstegjeld:

- 1) i Næs-Sogn: a) Selands og Nulands Kreds med 24 Ugers aarlig Undervisning og b) Næsvaags, Hæstads og Bultstads Kreds med 30 Ugers aarlig Undervisning samt c) Kleppe, Dvanvigs og Høgstads Kreds med 36 Ugers aarlig Undervisning.

I Næsvaag holdes Skolen i fast Lokale, i de øvrige Kredse paa Dmgang. Løn 1 Spd. pr. Uge og Kosthold in natura. — Ansøgninger til disse Pøster, stiledes til Christiansands Stifts-direktion og ledsagede af fornødne Attester for Kundskab og seneste Tids moralske Forhold, bedes indsende i frankerede Breve til Sognepræsten i Flekkefjord inden 4 Uger.

Lærerpøst.

I Næsby Præstegjeld er ledig en Lærerpøst for Laps-pisse Børn, hvorfor al Undervisningen foregaar paa Laps-pist. Løn pr. Skoleuge 2 Spd. Skoletid 24—30 Uger aarlig.

Ansøgninger om denne Pøst, stiledes til Tromsø Stifts-direktion, indsendes i betalte Breve inden 6 Uger fra Dato til Nils A. Hall, Sognepræst til Næsby.

En Lærerpøst

er ledig i Norum, Annerfogn i Sogndals Præstegjeld, Bergens Stift. Skolen holdes paa Dmgang i 24 Uger med en Løn af 6 Drt pr. Skoleuge samt Kosthold in natura. Ansøgninger, ledsagede af de fornødne Attester og stiledes til Bergens Stifts-direktion, indsendes inden 12de December til Skolekommissionen i Sogndal.

Sogndals Præstegaard den 10de Novbr. 1868. S. E. Smith, Sognepræst.

I Hornindalens Præstegjeld, Nordfjords Provsti, bliver Lærerpøsten i Hougens Kreds ledig ved Aarets Ud-gang. Undervisningstiden er for Nærstående 18 Uger, og Skolen holdes i leiet Lokale. Løn 1 Spd. 24 f ugentlig samt 4 Drt ugentlig i Godtgjærelse for Kost og Herberge i Skoletiden. Ansøgninger, stiledes til Bergens Stifts-direktion, maa indsendes i betalte Breve inden 6 Uger fra Dato til Hornindalens Skolekommission.

Hornindalen den 10de November 1868. M. N. L. Gjøhoff, Sognepræst til Hornindalen.

Lærerpøsten i Ds Kreds i Tolgens Præstegjeld ønskes besat snarest muligt. Læreren vil have at undervise i Fast-skole 25 Uger aarlig. Løn 37 1/2 Spd. aarlig og Kosthold in natura. Ansøgerne har at oplyse, om de kan spille Orgel, for det Tilfælde, at Organistpøsten ved Ds Kirke skal blive forenet med denne Lærerpøst.

I Sveens Hovedsogn er Lærerpøsten i Baages og Gjeleraaes Kreds ledig. I Baages Kreds holdes aarlig Skole i leiet Lokale i 12 Uger paa Nordre Baage og 6 Uger paa Søndre Baage. I Gjeleraaes Kreds holdes Dmgangsskole i 9 Uger. Kosten leveres in natura. Løn 6 Drt om Ugen.

Ansøgninger, stiledes til Bergens Stifts-direktion, indsendes til Sveens Skolekommission inden 6 Uger fra Dato.

Etne Præstegaard 30te Oktober 1868. E. Holtermann, f. t. forrettende Præst i Sveen.

Brandforsikrings-Selskabet "NORDEN"

overtager Forsikringer i Landdistrikterne paa almindelige Landbonærings-Gjenstande til 1/4 pCt. eller 30 Skilling af 100 Spd. for Aaret; man henvende sig til Hovedcontoiret i Christiania eller nærmeste Agent.

Jacob Ihlen, H. F. Løkke, Olaf Olsen. M. Langaard, J. Birch. C. F. Gjerdrum, adm. Directeur.

ASPETOMMER

leveret ved Jernbanestation, kjøbes stedse til høie Priser af I. L. Sundt, Youngstorvet, Christiania.

For 1250 Spd.

sælges til denne Maanedes Ud-gang en Gaard i Søndre Odalen 1/4 Mil fra Jernbanestation af Skyld 3 Spd. 24 Skill., og hvori hæfter 225 Spd. til det Offentlige. Eiendommen er bekvæmt som i alle Dele udmærket, er iaar paakostet Forbedringer for over 100 Spd. og kan yderligere i høj Grad forbedres.

Reyser: Samlede Afhandlinger.

udgivne ved Professor D. Nygh. 3die (sidste) Hefte. Med Forfatterens Portræt. 50 Skill. Værdet kan endnu faaes komplet til Subscriptionspris 1 Spd. 30 f.

Zubhold: Om Nordmændenes Herkomst og Folkeslegt-skab; Nordmændenes Religionsforfatning i Hebdommen; Udfigt over den norske Samfundsordens Udvikling i Mid-delalderen; Historisk-heraldisk Undersøgelse angaaende Norges Rigsvaaben og Flag. Tidligere er udkommet:

Reyser: Efterladte Skrifter.

1ste Bind: Nordmændenes Videnskabelighed og Literatur i Middelalderen. 1 Spd. 84 f. 2det Binds 1ste Af-deling: Norges Stats- og Retsforfatning i Mid-delalderen, 1 Spd. 24 f. 2den Af-deling: Nordmændenes private Liv i Old-tiden, 50 f.

1ste og 2det Bind tilfammen sælges endnu til Sub-scriptionspris, 3 Spd. P. E. Mallings Forlagsboghandel.

Christiania almindelige Brandforsikringsselskab
 og
Livsforsikringsselskabet IDUN
 med
Aktiekapitaler: En Million Species
 tegner Forsikringer imod billige Præmier og liberale
 Vilkaar.
Hovedkontor: No. 5, Prindsens Gade.
 D. Kildal. Ths. Joh. Heftye. Joh. H. Andresen.
 B. Dybwad. J. Gjerdrum.

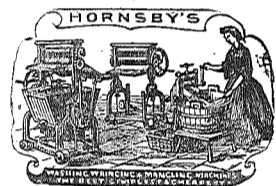
Nyttig Julepresent!

Müllers & Express
 og uden Borde, Familie og Haandværks-
 maskiner billigst hos
 Henriksen & Co.,
 Toldbodgaden 18,
 Christiania.

Talglysformer.

Thorshaug Stearin og Talglysfabriks Inventarium og Maskiner sælges meget billig ved Under-
 tegnede. I Mangel af Salg underet, kan enkelte
 Borde med Former for Talg- som Stearinlys i de
 forskellige Størrelser erholdes kjøbt.
 Adelsteen Knudsen,
 Kirkegaden No. 36.

ULRIK ROSING,
Jernbanetorvet 5,
Christiania,

anbefaler R. Hornsby & Sons Vaskemaskiner, Vri-
 demaskiner og Maskinruller. Prøvebøger med Teg-
 ninger frit og postbetalt.

Udkommet er og faaes i alle Landets Boglader:
Geistlig Stat & Kalender
 for Kongeriget Norge. Udarbejdet af Thorvald Boeck,
 Kand. iur. og Kopist i Kirkedepartementet. 145 S. 4to,
 indb. i Papbd. 80 f. Forjendt pr. Post 88 f. Remisje i
 Frimærker motages.
 Tillæg, hvori nye Kandidater og Forandringer opta-
 ges, agtes aarlig udgives.
 Alb. Cammermeyer.

Paa undertegnede Forlag er udkommet og til-
 kjøbs i alle Boglader:
Siewers, H. Geografi. Efter Rek-
IV. 26 Sider 8vo. Pris 65 Sk. indbunden.
 Af Forfatterens Forord hidsettes:
 „ — Jeg har søgt at indskrænke mig til det Vig-
 tigste og det mest Karakteristiske af det, som er
 Geografi i egentlig Forstand, fremstille det saaledes,
 som det viser sig i Frastand, hvor Smaatingene for-
 svinder, og betragte Emnet som en selvstændig Vi-
 denskab — —“
 P. T. Mallings Forlagsboghandel.

Hos **L. M. Gabrielsen i Stavanger** er ud-
 kommet og kan faaes i alle Landets Boglader:
4de Hefte af Praktisk Regnebog
 af Overlærer **W. A. Eckhoff.** 64 Sider. Priis
 12 Sk.

Mine Kommissionærer underrettes herved om, at jeg
 er flyttet fra Aalefund til Brøns i Nordland, hvorfra jeg
 fortsætter min Forlags-Boghandel.
 Brønsfund, 24de Oktober 1868.
 Andr. D. Olsen.

Udkommet er og faaes i alle Landets Boglader:
Storegut av A. D. Vinje.
 Andre Upplaget. Godtjærsudgave 18 f.
 Alb. Cammermeyer.
 Juveler Tostrup Gaard, Kirkegaden.

Prima dampsmeltet Medicintran
 leveres til Dagens Pris saavel tøndevis som i mindre
 Kvanta, frit ombord, af P. C. Heel i Aalefund.

Paa den Gyldendalske Boghandels Forlag er udkommet og at faa i alle Boglader i Norge:
 2den (Godtjærs-) Udgave af
Svenskerne paa Kronborg,
 Historisk Roman i 2 Dele,
 af **H. F. Ewald.**
 Udkommer i 6 Hefter a 28 Skill. og vil være sluttet i Begyndelsen af December.
 1ste Hefte ligger til Gjennemsyn i alle Boglader, hvor Subskription modtages.
 1ste—2det Hefte a 28 Skill.
 Af samme Forfatter er tidligere udkommet:
Valdemar Krones Ungdomshistorie, Roman i 2 Dele, 2det Oplag, 88 Skill.
Familien Nordby, Roman i 3 Dele, 2 Spd. 57 Skill.
Johannes Falk, Roman i 2 Dele, 2 Spd. 8 Skill.

Paa den Gyldendalske Boghandels Forlag
 er udkommet:
Samlede Skrifter
 af
J. S. Welhaven.
 1ste—7de Bind.

Indhold: I. Skrifter fra Striden med Hen-
 rik Wergeland. Norges Dæmring m. m. — II.
 Recensioner. Journalistiske Afhandlinger og Skiz-
 zer, vedkommende Literatur, Kunst og Samfunds-
 liv. — III.—V. Blandede Digte, 1ste—3die Bog.
 — VI. Literairhistoriske og biografiske Frem-
 stillinger. Taler og Foredrag. — VII. Skildrin-
 ger af Naturen og Folkelivet, Reisebilleder fra
 Paris.
 Udkomme i 8 Bind, hvert 20 a 22 Ark, til
 en Subskriptionspris af 66 Skill. norsk Bindet. —
 Med 1ste Bind følger et litographeret **Portrait**
 af Welhaven. — Enkelte Bind sælges ikke.
 8de Bind, — indeholdende: Ewald og de
 norske Digtere, — udkommer i Begyndelsen af
 December.
 Subskription staar fremdeles aaben og mod-
 tages i alle Boglader i Norge.

Under Pressen er og vil udkomme paa mit Forlag i
 Øbet af December Maaned:
Noteringsbog for Damer
 til alle Dage i Aaret, tillige indeholdende Tarter for
 Breve og Telegrammer, Passagerfragter paa Jernbaner og
 Dampskibe; Oplysninger om Mynt, Maal og Vægt; Be-
 regningsstabeller for Kjøb og Salg; kortf. Beskrivelse af de
 vigtigste Sæsonbegreber etc. i Christiania og Omegn; Tar-
 ter for Bybud, Bognmænd og Færgemænd; Anvisning til
 Française og the Lancers m. m. Indb. i Shirting.
 Pris 32 f med indlæbet Kalender for 1869, samt forsynet
 med Vlyant 40 f.

Noteringsbog for Svermand
 til alle Dage i Aaret, tillige indeholdende: Oplysninger
 om Post- og Telegrafvæsen, Jernbaner og Dampskibe,
 Mynt-, Maal- og Vægt-Forhold; Tabeller for Rente-
 og Procentberegninger; kortf. Beskrivelse af Norges Kjøbsteder
 og Ladesteder m. m.
 No. 1. Andet Oplag.
 Indb. i Shirting: 40 f, do. med Kalender & Vlyant:
 48 f, i Brestafteform 72 & 80 f.
 No. 2 (med udvidet Noteringschema).
 Indb. i Bogbug: ca. 40 f, do i Shirting ca.
 48 f & 56 f.

En Pakke paa 3—4 Expl. kan sendes med Posten til
 hvilket som helst Sted i Landet for 8 f, en enkelt Bog 6 f,
 hvilket Portotillæg, ved Bestilling, indsendes samtids med
 Bøggernes Kostende.
 Dhr. udenbys Boghandlere bedes behageligt at op-
 give Deres Forbrug i fast Regning, da Bøgerne kun i
 indskrænket Antal sendes i Kommission.

Subskriptions-Indbydelse
 paa **2det Oplag** af
 6 udvalgte Prædikener
 af
Ludwig Hofacker
 (forhen Præst til Nielingshausen i Würtemberg),
 modtages i de fleste Boglader og hos Undertegnede til
 Januar 1869.
 Bogens Størrelse 6 Ark = 96 Sider.
 Subskriptionspris 18 Skilling.
 Bogladepris vil blive forhøjet.
 Subskribentensamlere vil erhælde paa 10 Exempl. det 11te
 frit; paa 20 Exempl. 3, paa 30 Exempl. 5; paa 40 Exempl.
 8; paa 50 Exempl. 12 og paa 100 Exempl. 30 frit!!
 Subskriptionslisten indsendes inden Januar
 Maanedes Udgang 1869.
 Bergen den 20de November 1868.
Henrich C. Jürgensen,
 Bogtrykker.

Hos Beyer i Bergen er udkommet:
Luthers lille Katekisma (paa Lands-
 maalet) 6 f.
Bunyans Pilegrimsferd paa Landsmaal
 (et) 36 f.
 Udkommet er til nedfat Pris at erhøbe i Bogladerne:
 Selections from British Poets 20 f i illumineret Om-
 slag, 24 f i Stolebind og 36 f i Shirtingsbind.
 J. W. Cappelen.

Paa mit Forlag er nu komplet udkommet:
Læsebog for Folkeskolen og Folke-
hjemmet. Udgiven efter offentlig Foranstaltning.
 Tredie gennemseede og rettede Oplag.
 Pris indbunden i 1 Bind 36 f, i 2 Bind 46 f, i 3 Bind
 50 f.
 J. W. Cappelen.

Udkommet er og faaes i alle Landets Boglader:
Tillæg til Læsebogen for Folkeskolen
og Folkehjemmet. Udgiven efter offentlig For-
 staltning. Pris indb. 24 f.
Melodier til Sangene i Læsebog for
Folkeskolen og Folkehjemmet, udfatte for
 Sopran,
 Alt og Bass tilligemed en Tenor efter Behag, for Skoler
 og Sangforeninger af Ludv. K. Lindeman. 1ste Skole-
 trin heft. 15 f, indb. 18 f; 2det Skoletrin heft. 20 f,
 indb. 24 f; 3die Skoletrin heft. 24 f, indb. 30 f; alle
 tre Skoletrin sammen heft. 54 f, indb. 60 f.
 Melodier til Sangene i Læsebog for Folkeskolen
 og Folkehjemmet, udfatte i Fjere for Salmudikon
 af L. K. Lindeman. Pris 24 f.
 J. W. Cappelen.

I alle Landets Boglader modtages Subskription paa:
Munchs nye Generalkart
over det sydlige Norge (indtil
 Nordlands Grændser) udarbejdet i Maalestokken 1/700,000
 Del af den sande Længde. Prisen bliver 1 Spd. 60 f
 for 2 Spd. koloreret og 3 Spd. 72 f opløbet, ferisse-
 ret og forsynet med Stofte.
 J. W. Cappelen.

Hos J. Chr. Ubelsted, Toldbodg. No. 5, faaes til-
 kjøbs og hos mine Kommissionærer i de andre Byer:
Løve og Reskripter, der vedkomme Overformynderskabet
 af Cand. jur. Erbaas a 36 f; **Derformynders-Regnskaber**
 og **Børge-Bøger** for Umyndige a 4 og 5 f; **Den erfarne**
Matros, en praktisk Lærebog for unge Sømand af Eyr-
 mand Schrøder, 2det Oplag a 36 f; **Zifferbog** eller prak-
 tisk Regnebog for Menigmand, 3die Oplag a 36 f;
 efter denne Bog kan man lære sig selv at regne; **Haand-**
bog i Husdyravlen af Jensenius om **Høsten,** samt
Dyrslægebog med 48 Tegninger af Jensenius a 48 f,
 den Sidste kan erhøldes særskilt for 24 f; **Breve** til en
 ung Moder af en Løve a 36 f; kan anbefales enhver
 ung Kone, da den indeholder mange vigtige Vink for den
 uerfarne Moder. — **Christi Kors,** Prædikensamling af
 Theresius, 3die Oplag a 48 f; **Det gaar godt, Troes-**
tanker under svære guddommelige Hørelser a 20 f. En
 liden Sententsebog indeholder mange Lærdomme, Form-
 ninger og Trøstord, 2det Oplag a 10 f, **Kirken i Huset**
 til Husandagt a 10 f, **Psalmer** til Morgen- og Aftenan-
 dagt til Brug for Kirken i Huset, 2det Oplag a 18 f;
 Julegave for det barnlige Sind a 12 f — **Alt af Forfat-**
terinden „til en Moders vejledende Ord“. — **Mormoner-**
nes Lære og den **Christne Tro** af Jensenius, fremkillet
 ved Siden af hinanden, a 36 f; **Piesterne** eller Forsam-
 lingsfolket, betragtet især med Hensyn til den nærværende Tid
 af Prof. Fr. Ingier a 30 f; **W. A. Wexels, Fredelige**
Betragtninger a 10 f; **Indlæg** i Dagens kirkelige Strid,
 til Belysning af Prof. Gisle Johnsens Lære om Gjen-
 fødselen og om Kirken af Pastor C. Wille a 36 f;
Svarelse over den 3die Troesartikel rettet overfattet
 og fortolket? Et kirkeligt Tidsspørgsmaal, besvaret af
 Pastor C. Wille a 8 f. — **Dr. G. W. Lyng: Seden-**
skabets Levnetsløb a 72 f, **Om Fødedommen** a 60 f,
Om Mand og **Kvinder** i deres Forhold til **Christus**
 a 24 f. — **De Nigs Arbejder** til Folkelæsning, sam-
 lede og udgivne af D. Arvson, nedfat Pris 36 f; **Præ-**
sten Domaas Prædiken paa Søndag **Serapheima** a 4 f.
Kjæmmeruds ABC med 82 Figurer a 6 f, illumineret
 12 f, **Dust-Beer** med mange illustrerede Figurer hørt til
 morsomme Fortællinger for Børn paa 3 a 6 Ar a 42 f.